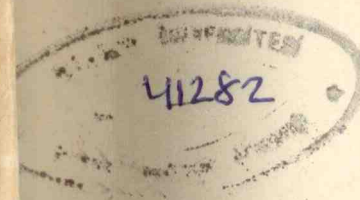

OX 232

32

T.C
TARIM ve ORMAN BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Silvikültür Dairesi Başkanlığı

ORMANLARIN GENÇLEŞTİRİLMESİNE
İMAR - İSLAHINA VE BAKIMLARINA AİT
SİLVİKÜLTÜREL ESASLAR.

Tebliğ No : 177 - A
Tasnif No : IV - 164
BÜTÜN TEŞKİLATA

Said Dağdaş
11.10.2018

41282

KITAPLAR

25520070201000000000703134

112,50 TL

29 . 7 . 1983

T. Cs
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Silvikültür Dairesi Başkanlığı

Ankara

H.No: S.O-Gn.1/242
U.No:

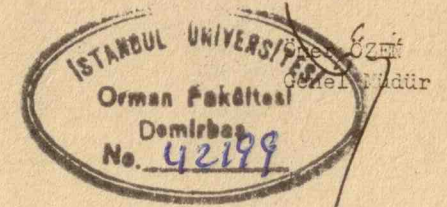
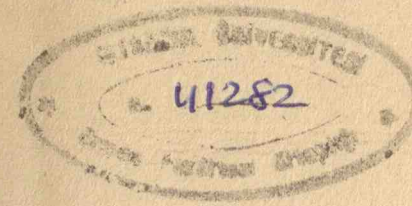
29.7.1983

Konu: Ormanların Gençleştiril-
mesine, imar-islahına ve
bakımlarına ait silvikül-
türel esaslar.

Tebliğ No : 177-A
Tasnif No : IV.164
BÜTÜN TEŞKİLATA

Yaş sınıfları metoduna göre düzenlenen amenajman planlarında gençleş-
tirme periyoduna alınan meşcerelerin plan süresinde gençleştirilmesinde
ve gerek doğal olarak getirilmiş veya gelmiş ve gerekse yapay olarak te-
sis edilmiş meşcerelerin gençlik, sıklık, direklik ve ağaçlık çağlarındaki
silvikültürel bakımlarının sağlanmasında; normal baltalıların yenilenmesi
de ve bozuk baltalıların imar-ihyasında uyulması gerekli görülen silvi-
kültürel esaslar ile bu amaçlarla yapılması gereken idari iş ve işlemler
aşağıda açıklanmıştır.

Silvikültürel uygulamaların, bu esaslar çerçevesinde yürütülmesini,
bu konularda daha önce çıkarılmış ve teşkilatımıza gönderilmiş bulunan,
16.7.1981 gün ve 3291 sayılı, 23.11.1981 gün ve 3371 sayılı, 20.10.1982 gün
ve 3569 sayılı, 2.11.1982 gün ve 3574 sayılı tamim emirlerimizin yürürlük-
te bırakıldığının, bunlar dışında kalan diğer tebliğ ve tamim emirlerimizin
yürürlükten kaldırıldığının bilinmesini önemle rica ederim.

İÇİNDEKİLER

<u>I. BÖLÜM</u>	<u>Sayfa No.</u>
1-Amaç ve Kapsam	7
2-Genel Kurallar	7
3-Silvikültür Planı ve Uygulama Projesinin düzenlenmesi	9
<u>II. BÖLÜM</u>	9
4-Gençleştirme çalışmalarında genel esaslar	9
4.1-Aynı yaşlı koru ormanlarında gençleştirme	10
a)Doğal Gençleştirme	10
a.1-Doğal gençleştirme esasları ve yöntemleri	10
a.2-Doğal gençleştirme metodları	11
a.3-Hazırlama ve Tohumlama Kesimleri	12
a.4-Gençleştirme alanının hazırlanması	13
a.5-Işık Kesimleri	14
a.6-Tamamlama dikimleri	17
a.7-Boşaltma Kesimleri	17
a.8-Gençleştirme programlarına ait keşif özetlerinin hazırlanması.	18
b)Yapay Gençleştirme	18
b.1-Yapay gençleştirme kriterleri	18
b.2-Yapay gençleştirme için arazi hazırlığı	19
b.3-Dikim çalışmaları	20
4.2-Koruların gençleştirilmesinde dikkat edilecek diğer Esaslar.	20
a)Gençleştirme dışında bırakılacak alanlar	20
b)Gençleştirme alanlarında tür değişikliğini gerekli kılan koşullar ve bu amaçla yapılacak işlemler.	21
4.3-Baltalık Ormanlarda gençleştirme	22
a)Tanımlar	22
b)Normal baltalıklarda gençleştirme	23
c)Normal baltalık yenilemesine ait keşif özetlerinin hazırlanması	24
d)Bozuk baltalıklarda gençleştirme	25
e)Bozuk baltalık imar-ihyasına ait uygulama projelerinin hazırlanması	26

5-Ormanların silvikültürel bakımlarında genel esaslar	27
5.1-Koru ormanlarında bakım	27
5.1.A)Gençlik çağı ve gençlik bakımı	27
5.1.B)Sıklık çağı ve sıklık bakımı	29
5.1.C)Sırlıklık,direklik, ağaçlık ve meşcere bakımı	32
5.2-Baltalıklarda bakım	33

E K L E R

EK NO.1/a)Silvikültür Planı ve Uygulama projesinin düzenlenmesi esasları	
" " 1/b)Silvikültür Planı ve Uygulama projesi dispozisyonu ve izahnamesi	
EK NO. 1/ Cetvel : 1-Amenajman planı verileri	
" " 1/ Cetvel : 2-Arazi incelemeleri (2/a - 2/b - 2/c)	
" " 1/ Cetvel : 3-Büyük sa.siper V.ile gençleştirilecek bölmeler için kesim planı	
" " 1/ Cetvel : 4-Zon siper V.ile gençleştirilecek meşcereler için kesim planı	
" " 1/ Cetvel : 5-Dar şerit taşıma V.ile gençleştirilecek bölmeler için kesim planı	
" " 1/ Cetvel : 6-Suni gençleştirme planı (6/a - 6/b)	
" " 1/ Cetvel : 7-Gençlik bakımı	
" " 1/ Cetvel : 8-Kesim İCMAL ve HASILAT Düzenleme Tablosu	
" " 1/ Cetvel : 9-Silvikültür planının uygulanmasına ait iş program cetveli (9/a - 9/b)	
EK NO. 2- Tabii gençleştirme veya normal baltalık yenilemesine ait 1.keşif özeti (Dispozisyonu ve izahnamesi)	
EK NO. 3- Tür değişikliği teklif raporu (dispozisyonu)	
" " 4- Bozuk baltalık imar-ihyasına ait uygulama projesi (Dispozisyonu ve izahnamesi)	
" " 5- Gençlik ve sıklık bakımına ait uygulama projesi (Dispozisyonu ve izahnamesi)	

LARINIZDA UYGULANACAK SİLVİKÜLTÜREL ÇALIŞMA ESASLARI

I. BÖLÜM

1- Amaç ve Kapsam:

Devlet eli ile idare edilen ormanlarımızın işletme amacı, yetiştirme muhiti faktörlerinden yararlanarak birim alanda en yüksek miktar ve kalitede odun üretmek ve üretilen odunu Ulusumuzun çeşitli ihtiyaçlarını devamlı olarak karşılamak üzere sunmakla birlikte, orman varlığımızdan her çeşit kolektif faydalanmayı optimal düzeyde sağlamaktır.

Bu amaca ulaşmak için ise, mevcut orman alanlarımızdaki meşcerele-ri oluşturan ağaç türlerinin biyolojik istekleri ve yetiştirme muhitlerinin özellikleri dikkate alınarak hasat çağına gelmiş koru ormanlarımızı gençleştirmek ve normal kuruluşlu hale getirmek gayesi ile de, gençlik, sırlıklık ve aralama çağlarında silvikültürel bakımlarını sağlamak; baltalık ormanlarımızı yenilemek ve gerekli bakımlarını yapmak; bozuk baltalık alanları, imar-ihya ederek verimli baltalıklara dönüştürmek zorunlu olup, bu amaçla da yapılacak silvikültürel ve idari işlemlerin esaslarını ana hatları ile belirlemektir.

2- Genel Kurallar:

Bilindiği üzere koru ormanlarımızın % 93 ü ışık ağacı türlerinden oluştuğu için, ışık ağaçlarının biyolojik özelliklerine ve ekolojik isteklerine uygun düşen yaş sınıfları metodu ile; % 7 si ise gölge ağacı türlerinden oluştuğu ve seçme kuruluşunda bulunduğu için bu türlerin biyolojik özellikleri ve ekolojik isteklerine uyan çap sınıfları metodu ile amene edilmiş ve amenajman planlarına bağlanmışlardır.

Yaş sınıflarına göre düzenlenmiş amenajman planlarında koru ormanları, hakim ağaç türleri dikkate alınarak işletme sınıflarına (aynı seride dahi Öz İşletme sınıfı, Çk. İşletme sınıfı Sd İşletme sınıfı gibi) ve her işletme sınıfı da ayrı ayrı gençleştirilecek (10 veya 20 yılda) alanlara ve bakım bloklarına ayrılmışlardır.

Plan süresi içerisinde, gençleştirme periyoduna ayrılmış meşcereler silvikültürel yöntemler ve işlemlerle gençleştirilirken, bakım bloklarında, planlarda belirlenen dönüş süreleri dikkate alınarak meşcere bakımları, aralama ve ferahlandırma çalışmalarının yine silvikültür bilim ve tekniğine göre sürdürülmesi gerekmektedir.

Çap sınıfları metodu ile düzenlenmiş amenajman planlarında ise foru ormanları, karışık yaşlı ve çok tabakalı kuruluştadır olduğundan, bu ormanların gençleştirilmesi ile bakımlar, aynı alan içinde ve aynı zamanda birarada ve yine silvikültür bilim ve tekniğinin entansif düzeyde uygulanması ile gerçekleştirilir.

Verimli baltalık ormanlar ise genellikle traşlama suretiyle gençleştirilmek ve işletilmek üzere kesim düzenlerine göre planlanmıştır. Tamamen vejetatif yoldan oluşmuş bulunan baltalıkların yenilenmesinde (gençleştirilmesinde) yine aynı yöntemeye uygun silvikültürel işlemlerin uygulanması gerekmektedir.

Amenajman planlarında, ağaçlandırılacak sahalara tablosuna alınmış oldukları halde, yeterli yoğunluk ve sağlamlıkta kök sistemine sahip bulunan boniteteye uygun ve ekonomik yönden de yeterli genişlikte olan meşe bozuk baltalık alanları ile amenajman planlarında kesim düzenlerine alınmış meşe bozuk baltalık (BBt) alanları imar-ihya edilerek iyi baltalıklar haline dönüştürüleceklerdir. (Planın öngördüğü yıldan önce imar edilmesi söz konusu olduğunda plan değişikliği yapılmalıdır.)

Amenajman planlarının uygulaması sırasında plan verilerinin arazideki aktüel duruma uymadığı ve plan önerilerine göre bir müdahalenin olumsuz neticeler doğuracağı şüphesizdir (yaşlı ve idare müddetini doldurmuş meşcerelerin bakım blokunda, çok genç meşcerelerin ise gençleştirme periyoduna alınmış olması veya bakım bloklarındaki bölmelerden bazılarının yanması sonucu bu bölmelerin bakım blokundan çıkarılarak tensil periyoduna aktarılmasının zorunlu görülmesi veya planlarda gösterilen ağaç türlerinin aktüel kuruluşa uymaması gibi) durum Başmüdürlük Amenajman Kısım Müdürü, Ağaçlandırma ve Silvikültür Grup Müdürü, İşletme Müdürü ve ilgili Bölge Şefi tarafından tesbit edilip düzenlenecek bir raporla Merkeze intikal ettirilecek ve Merkezce gerekli incelemeden sonra yapılacak plan değişikliğine göre silvikültürel uygulamalar yapılacaktır.

Yaş sınıfları metoduna göre düzenlenmiş olan Amenajman planlarında gençleştirme periyoduna ayrılmış meşcerelerin plan müddeti içerisinde gençleştirilebilmesi; diğer sahalardaki gençlik, sıklık çağında bulunan meşcerelerde ise bakım işlemlerinin yapılabilmesi için detay silvikültür planlarının ve uygulama projelerinin düzenlenmesi gereklidir.

Amenajman planlarına dayalı detay silvikültür planlarının düzenlenmesi için ise, plana konu serideki meşcereleri oluşturan ağaç türlerinin biyolojik özellikleri ile bulundukları ortamın ekolojik koşullarının dikkate alınması gerekmektedir.

Yaş sınıfları metoduna göre Amenajman planlarının düzenlenmesine 1964 yılında başlandığı halde, planlarda ilk tensil periyoduna alınmış meşcerelerde, silvikültür tekniğine uygun hazırlama ve tohumlama kesimleri yapılmadığından ve gençleştirme gerekliliği yerine getirilmediğinden, diğer bir deyişle, meşcereleri oluşturan türlerin biyolojik özellikleri ve ekolojik koşullarına uygun silvikültürel planlar düzenlenerek sistemli uygulamalara geçilemediğinden, bu alanların pek çoğunda planların öngördüğü etalar çıkarılmış fakat gençleştirme mümkün olmamıştır.

Bu sakıncalı uygulamalar üzerine Genel Müdürlüğümüzce teşkilata gönderilen 18.2.1976 gün ve 2345 sayılı tamimle yaş sınıflarına göre düzenlenmiş amenajman planlarına dayalı detay silvikültür planı ve uygulama projelerinin düzenlenmesi istenmiş ise de türlü nedenlerle bu planların pek az seriler için düzenlendiği görülmüştür.

3- Silvikültür Planı ve Uygulama Projesinin Düzenlenmesi:

Yukarıda önemi ve düzenlenmesinin gerekliliği vurgulanan detay silvikültür plan ve uygulama projeleri, yaş sınıfları esasına göre amenaje edilmiş ve planları düzenlenmiş seriler için en kısa zamanda düzenlenecek ve onaylanmak üzere Merkeze gönderilecektir.

Bu maksatla da, 2. plan dönemi için amenajman planları yenilenmiş veya yenilenmekte olan serilere öncelik verilecek ve kısa sürede bitirilmesi için gerekli her türlü önlemler Başmüdürlüklerce alınacaktır.

Silvikültür planı ve uygulama projesinin düzenlenmesi esasları ile buna dair Dispozisyon, İzahname ve cetvel örnekleri tebliğin sonuna eklenmiştir. (EK: 1/a, 1/b ve 1-9 No.lu cetveller) Bu plan ve projeler, ilgili Bölge Şefi ve İşletme Silvikültür Mühendisi veya İşletme Müdür Muavini ile Başmüdürlük Silvikültür Mühendisi tarafından 5 nüsha olarak düzenlenecek, İşletme Müdürü ve Başmüdürlük Ağaçlandırma ve Silvikültür Grup Müdürlüğüne incelendikten ve Başmüdür tarafından onaylandıktan sonra Merkeze gönderilecek; Merkezin onayından sonra uygulamaya sokulacaktır.

Sağlıklı bir şekilde düzenlenen silvikültür plan ve projelerinde, bir plan döneminde yapılacak her nev'i işler önceden programlanmış ve her yıl yapılması gerekli işlerin karakteristikleri ile bu işlerin her biri için gerekli işgücü (işçi ve makina) miktarları da saptanarak gösterilmiş olduğundan, plan dönemi içerisindeki yıllarda doğal veya yapay gençleştirme çalışmaları için ayrıca uygulama projeleri düzenlenmesine lüzum kalmayacaktır.

II. BÖLÜM

4- Gençleştirme Çalışmalarında Genel Esaslar:

4-1. Aynı Yaşlı Kuru Ormanlarında Gençleştirme:

a) Doğal Gençleştirme:

a.1-Doğal Gençleştirme Esasları ve Yöntemleri:

Yaş sınıfları metoduna göre düzenlenmiş amenajman planlarında tensil periyoduna alınan prodüktif kuru ormanlarının plan süresi içerisinde gençleştirilmesi zorunlu olup bu amaçla genellikle doğal gençleştirme yöntemlerinin uygulanması planlarda önerilmiştir.

Ancak, 1965 yılından itibaren yaş sınıfları metodu ile düzenlenmiş amenajman planlarının ilk uygulandığı başta Antalya Orman Bölge Başmüdürlüğü olmak üzere diğer Başmüdürlüklerde, gençleştirilecek ormanlardaki işletme sınıflarını oluşturan hakim ağaç türlerinin biyolojik özellikleri ve istekleri ile yörenin ekolojik koşulları dikkate alınmadan, doğal olarak gençleştirilmeleri için gerekli araştırma ve gözlemler yapılmadan (tohum durumu, döküm zamanı) gençleştirme için gerekli önlemler (diri ve ölü örtü temizliği, toprak hazırlığı, koruma vb.) alınmadan tohumlama kesimlerine girildiğinden olumlu sonuçlar alınamamıştır.

Silvikültür planları yapılmış veya yapılmamış prodüktif kuru ormanlarında gençleştirme çalışmalarına (tohumlama kesimi ve toprak hazırlama gibi) başlanmadan evvel, arazide gerekli etüt ve incelemeler yapılarak amenajman planında tensil periyoduna ayrılan meşcerelerde, doğal yolla gençlik getirme olanağı bulunup bulunmadığı öncelikle saptanmalıdır.

Bu amaçla, doğal gençleştirme çalışmalarında başarı için aşağıdaki kriter ve faktörler dikkate alınacaktır:

a.1.1-Gençleştirilecek meşcerenin topoğrafik yapısı çok dik, çok kayalık ve erozyona maruz karakterde olmamalıdır.

a.1.2-Gençleştirme alanı, yayla veya yerleşim alanlarının bitişğinde bulunmamalıdır. (Sosyal baskı nedeniyle emniyet sağlanamayacağından)

a.1.3-Gençleştirilecek meşcerede yeterli adette ve dağılıfta iyi nitelikli tohum ağacı bulunmalıdır. (Örneğin; 1 Ha.lık kızılçam meşceresinde, tohumla kesimleri sonrası gelecek gençliğin aşık ihtiyacını temin edecek % 25-30 kapalılığın sağlanması, bunun için de kesin rakam olmasa da normal tepe tacı bulunan 25-35 adette ağacın; Çk, Çs ve Sd için % 50-60 kapalılık yapacak 50-70 adet, kayın için % 70-80 kapalılık yapacak 80-100 adet, ladin için % 60-70 kapalılık yapacak 70-80 adet normal tepe tacı bulunan tohum ağacı bırakılması yeterli olacaktır.)

a.1.4-Gençleştirme alanındaki meşcere orta yaşı, idare müddetinin 2/3 ünden daha az olmamalıdır. (2/3 inden az ise olgunluk çağına henüz erişmemiş bu meşcerenin bakım blokuna alınması ve yerine de aynı seri içerisinde olup bakım bloklarında gösterilen daha yaşlı bir meşcerenin tensil periyoduna aktarılması için gerekli teklif raporu düzenlenecektir.)

a.1.5-Yanan ve yenilenmesi zorunlu hale gelen prodüktif çam kuru ormanlarında (gençleştirme periyodunda veya bakım blokunda) tohum ağacı kalmadığı gerekçesi ile hemen sun'i gençleştirmeye karar verilmeyecek, doğal gençleştirme koşullarının bulunup bulunmadığı incelenecek ve şayet yanan kızılçam meşceresi ise (kızılçamın her yıl tohum verdiği kozalakları içindeki olgun tohumların yangından etkilenmediği, daha önce dökülen tohumların yeterli ısı ve rutubet bulamamaları halinde bozulmadan toprakta 1-3 yıl kalabildikleri bilindiğinden) yangının çıktığı yılı takibeden ertesi yıl sonuna kadar doğal gençleştirme için bekletilecektir. Ancak doğal gençleştirmeyi mümkün kılmak için, yangının çıktığı yılın Kasım ayı sonuna kadar;

-Yanan meşcere alanında her türlü üretim ve taşıma işleri bitirilmeli,

-Değerlendirilemeyecek artıklar, erozyona karşı önlem olmak üzere tesviye eğrilerine paralel olarak toplanmalı,

-Değerlendirilemeyecek ince materyal toprak nemini muhafaza için, kozalaklı dallar tohum takviyesi için alana serilmeli,

-Bu önlemler alındıktan sonra da saha en etkin bir şekilde korumaya alınmalıdır.

Yanan Karaçam meşceresi ise, meşcerenin bol tohum idrak etmiş olması ve yangının da tohumların çimlenme gücünü kazandığı zamandan sonra çıkması halinde (kozalak içerisindeki olgun tohumların yangından etkilenmediği için) doğal gençleştirmenin mümkün olacağı kabul edilerek kızılçam için alınan önlemler aynen alınmalıdır.

a.2-Doğal Gençleştirme Metodları:

Yukarıda açıklanan kriterlere göre doğal olarak gençleştirilmesine karar verilen kuru ormanlarında, gençleştirme metodunun tesbiti de amaca ulaşmak için önem taşımaktadır. Gençleştirmede amaç, saf meşcere elde etmek ise, kullanılacak gençleştirme metodu, genellikle büyük saha siper veya dar şerit taşılama, etek şeridi taşılama işletmeleridir. Şayet doğaya uygun olarak karışık meşcereler (Çam+Gökmar veya Kayın+Çam+Gökmar veya Ladin+Gökmar gibi) kurmak isteniyorsa, yöresel şartlara uygun Grup İşletmeleri yolu ile gençleştirme yapmak gerekir. Grup İşletmeleri, taşılama veya büyük alan siper İşletmelerine nazaran daha zor ve itinalı bir çalışmayı gerektirir. Bu metodun uygulanacağı alanlarda amaca ulaşmak için, tabii gençleştirmeye yardımcı olma gayesiyle gerektiğinde yapay gençleştirme işlemlerine de başvurulabilir.

Özetlemek lâzım gelirse, gençleştirilecek meşcerede, yerine getirilmesi amaçlanan kuruluşu elde etmek için silvikültürel yönden uygun görülen doğal gençleştirme metodlarından biri veya birkaçı uygulanmalıdır. Unutmamak gerekir ki, doğal gençleştirmede başarı, gençleştirilecek meşcereyi oluşturan ağaç türlerinin biyolojik özellikleri ve isteklerinin yörenin ekolojik durumunun çok iyi bilinmesine ve bunlara göre en uygun gençleştirme yönteminin uygulanmasına, tohumlama kesimleri ile arazi hazırlığının zamanında yapılmasına bağlıdır.

a.3-Hazırlama ve Tohumlama Kesimleri:

Gençleştirilecek meşcerelerin kapalılıklarından dolayı bol tohum tutamamaları halinde, hazırlama kesimlerine ihtiyaç duyulur. Bu tip gençleştirme alanları genellikle geçmişte, yani meşcerelerin gelişme çağında gerekli silvikültürel bakımların yapılmadığı alanlardır. Hazırlama kesimlerinden amaç, meşcere kapalılığını gevşeterek ağaçların bol ışığa kavuşmalarını ve bu suretle tepe çatılarını geliştirip tohum tutmalarını sağlamak, ana toprak üzerinde oluşmuş ham humus tabakasının ayrışmasını hızlandırarak, bir bakıma meşcere toprağını tav haline getirmektir. Dolaylı olarak da bol tohum yılında yapılacak üretime yönelik yoğun işlemleri azaltmaktır.

Şayet hazırlama kesimlerindeki en önde gelen amaç, ağaçların tohum verimini arttırmak ise, bu kesimlerin olumlu sonuçları en erken çam türleri için 3 yıl sonra görülebilir. Bu nedenle de hazırlama kesimi yapılmış çam koru alanlarında da en erken 3-4 yıl sonra tohumlama kesimlerine geçilebilir. Yurdumuzdaki kızılçam orman alanlarının % 90 ı hazırlama kesimlerine ihtiyaç göstermeyecek yapıdadırlar. Ayrıca, diğer ana ağaç türlerimizden Çk, Çs, Kn, L ve Sd işletme sınıfı meşcerelerinin de normal silvikültürel bakım uygulamaları yapılmış alanlarında genellikle hazırlama kesimlerine ihtiyaç duyulmaz.

Yaş sınıfları metoduna göre amenaje edilmiş gençleştirme alanlarının bir çoğunda, geçmiş yıllarda gereksiz yere müteaddit defalar yapılan hazırlama kesimleri adı altındaki olumsuz müdahaleler ile birçok gençleştirme alanlarının tabii gençleştirme koşulları (tohum ağaçlarının azaltılıp sahanın açılması dolayısıyla yabancılaşmaya sebebiyet verildiğinden) yitirilmiştir.

Doğal yolla gençleştirilmesine karar verilen prodüktif orman alanında, gençleştirme çalışmalarına başlamadan evvel ilgili meşcerenin bol tohum yılı içinde olup olmadığı öncelikle ve sağlıklı şekilde belirlenmeli, bol tohum yılını idrak etmekte olduğunun saptanması üzerine tohum dökümünden önce, tabii gençleştirme ortamının

yaratılması amacıyla tohumlama kesimlerine bağlanmalı ve her türlü iş ve işlemler yine tohum dökümünden önce bitirilerek sahadan çıkılmalıdır.

Gençleştirme uygulamalarına tabi tutulacak meşcerelerde, yer yer küme veya gruplar halinde daha önceden sahaya gelmiş gençliklere rastlanabilir. Bu gibi hallerde, öncü gençliğin muhafaza edilip edilmeyeceğine karar verilmesi gerekir.

Öncü gençlikler, hiçbir emek sarfedilmeden ve masrafla yapılmadan tabiatın bir lütfu olarak kazanılmış ise de, kabul edilebilir meleri için bu gençliklerin;

-Meşcere kuruluş amacına uygun ağaç türlerinden olmaları,

-Sağlıklı, iyi nitelikli ve yeterli yoğunlukta bulunmaları ön koşulu ile yeni getirilecek gençlikle kaynaştırılacak yaş ve boyda bulunmaları ve meşcere boşluklarına gelmişler ise en az bir ağaç boyu genişlikte alan kaplamaları gerekir.

Örneğin; Çam türlerinde, meşcere boşluklarındaki 3-4 yaşlı ve 30-35 cm. boylu olup en az bir ağaç boyu kadar alan kaplayan gençlikler, yeni getirilecek gençlikle kaynaştırılabilir. Meşcere boşluklarına gelmiş daha yaşlı ve boylu gençlikler, sıklık çağına girmemişlerse toplu olarak en az 0.5 ha. alan kaplamaları halinde çevre alanına getirilecek yeni gençlikle aynı yaş sınıfı içinde kaynaştırılabilirler.

Sıklık ve direklik çağına gelmiş öncü gençlikler, yeni getirilecek gençlikle kaynaşmayacak ise de, toplu olarak en az 1 ha. lık alan kaplamaları halinde müstakil bir meşcere (bölmesik) olarak muhafaza edilir ve bakım müdahalelerine tabi tutulurlar.

Yalnız, biyolojik özellik ve istekleri nedeniyle kızılçam türüne ait öncü gençlikler, gerek üstteki ve gerekse yandaki siperin etkisi ile pek kısa zamanda dejenere olduklarından siper altındaki 4 veya daha yaşlı gençlikler asla muhafaza edilmemelidir.

a.4-Gençleştirme Alanının Hazırlanması:

Meşcere fertlerinde bol tohum bulunduğu dikkate alınarak tohumlama kesimlerine girilecek meşcerelerde dökülecek tohumları çimlenmesine elverişli toprak hazırlığının, tohum dökümünden önce bitirilmesi zorunludur.

Bu duruma göre tohumlama kesimlerinin ve bu kesimler sonucu elde olunacak ürünlerin gençleştirme alanı dışına taşınması işlemlerinin tohum dökümünden önce ve gerekli entansitede örtü temizliği ile toprak hazırlığının yapılmasına zaman kalacak şekilde bitirilmiş

olması, bunun için de yöresel şartlara göre farklılıklar gösteren tohum döküm zamanlarının bilinmesi gerekir. (Araştırmalara göre genel olarak Yurdumuzdaki ağaç türlerinden kızılçamın yaz boyu ve sonbaharda, karaçamın Şubat-Mart aylarında; sarıçamın Nisan-Mayıs aylarında; ladin ve göknar'ın Ekim'den kış içine kadar; kayının Ekim ortasından Aralık sonuna kadar; meşe'nin ise Ekim ayında tohum döktükleri tesbit edilmiştir.)

Gençleştirme alanı, her türlü ürün ve artıklarından temizlendikten sonra toprağın ne şekilde hangi araçlarla ve nasıl işlenerek hazırlanacağı ağaç türlerinin isteklerine, arazinin topoğrafik ve toprağın fiziki yapısına, diri örtünün cinsine ve yoğunluğuna göre iyi-ce etüd edilerek önceden saptanmalıdır. Kayın türünün isteği ve ekolojik şartları ile kızılçamın özelliği ve ekolojik şartları büyük farklılıklar gösterdiğine göre, heriki türün gençleştirilmesinde toprak hazırlığının aynı şekil ve nitelikte olmayacağı açıktır. Toprağın hazırlanmasından amaç, dökülen tohumların humusca ve azotça zengin mineral toprakla temasını sağlamak ve toprak nemini yaz kuraklığına karşı korumaktır. Bu ortamı yaratmak için en uygun toprak hazırlığı şekli genellikle şöyle olmalıdır.

Kızılçam gençleştirme alanlarında tohumlama kesimleri zamanında kızılçam tohumları olgunlaşmış olduğundan, tohum takviyesi gereken yerlere kozalaklı dal serilmesine önem verilmelidir. İbre tabakasının fazla bulunduğu yerlerde ibre tabakasının 1 - 1.5 cm. kadar inceltmesi ile yetinilmeli, bu seviyeye kadar olan yerlerde hiçbir işlem yapılmamalıdır. (2 mt.lik şeritlerde çimlenme koşullarının hazırlanıp fazla artıklar 1 mt.lik şeritlere yığılmalıdır.) Ancak; çayırlaşmış ve kompaktlaşmış lokâl alanlarda da, toprağın çapa ile işlenerek çimlenmeyi ve fidanın tutunma şansını arttıracak ortam yaratılmalıdır.

Gençleştirme alanının, yenilenmesini gerektirecek şiddette yangın görmesi halinde ise a.1.5 bölümünde belirtilen işlemler süratle yapılmalıdır.

Tabii gençleştirilmesi uygun görülen diğer çam türleri, sedir ve ladin meşcerelerindeki meyilli alanlarda toprak üzerindeki diri ve ölü örtü yine, 2 mt. genişlikte tesviye eğrilerine paralel şeritler halinde temizlenmeli ve bu materyel yandaki 1 mt.lik işlenmeyecek şeritlere toplanmalıdır. Düz yerlerde de bu artıklar kayalar ve şüceyrat üzerine yığılmalıdır.

Kurak mıntikalarda ise, 2 mt.lik şeritlerden çıkan ve değerlendirilemeyen ince materyelin tamamı 1 mt.lik şeritlere toplanmaya çalışılmamalı, tek kat halinde alana serilmelidir. Kesif kabuklarda aynı işleme tabi tutularak gençlik beklenen alanları tamamen örtmesine meydan verilmemelidir.

Çam türleri ile sedir ve ladin meşcerelerinde tabii gençleştirme amacıyla yapılacak toprak hazırlığı işlemlerinde, madeni toprağın tamamen yüzeye çıkmamasına dikkat edilmeli, ayrışmakta bulunan humus tabakası ile mineral toprağın kısmen karıştırılması suretiyle tohumların çimlenmesine elverişli ortam yaratılmalıdır. Bu ortamın sağlanması için de özel tırmıklar kullanılmalıdır. (Tırmık dişleri normalinden daha geniş olmalıdır.)

İlgili alanlarda çayırlaşmış ve kompaktlaşmış lokâl yerlerin bulunması halinde ise toprağın çapa ile 10-15 cm. kadar işlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, tabii gençleştirme çalışmaları yapılacak bu alanlarda diri örtü temizliğinde de ifrada gidilmemelidir. Zaruret halinde 2 mt.lik şeritler halinde kökleme yapılarak değerlendirilecekler 1 mt.lik şeritler üzerine bırakılmalıdır.

Beherinin işgal alanı 4 il 2 yi geçmeyen ocaklar veya eni 2 mt.yi geçmeyen şeritler halindeki diri örtü, saha içinde müferit olarak dağınık ve genel alanın 1/3 nisbetinden az alan kaplıyorsa kesilip köklenmemelidir.

Böylece hem artıkların toplanması masraf ve zamanından tasarruf sağlanacak ve hem de toprağın nem kaygı azalmış olacaktır. Başka bir ifade ile doğal denge en üst düzeyde tutularak çimlenmelerle birlikte fidelerin tutunma şansları arttırılacaktır.

Kayın ve meşe gençleştirmelerinde de, 2 mt.lik şeritlerde diri örtü kazma ile köklenip aradaki 1 mt.lik şeritlere ölü örtü ile birlikte yığılmalıdır. Bilhassa kayın alanlarında rastlanılan kesif diri örtünün kazma ile sökülmesi, dolaylı olarak toprak işlenmesini de gerçekleştirdiğinden iki yönlü fayda sağlamaktadır. Şayet diri örtü kesif değil ise buralarda usulünce köklemeler yapılmakla birlikte şeritlerin diğer boşluklarında varsa, ayrışmamış yaprak tabakası ile birlikte altındaki keçeleşmiş hammus tabakası öncelikle sıyrılır. (Bu durumlara genellikle kuzey mailerle, dere tabanlarında ve kesif ve tam kapalı kayın meşcerelerinde rastlanır.) Satha çıkarılmış ayrışmakta bulunan humus tabakası ile hemen altındaki mineral toprak, çapa veya geniş uçlu tırmıklarla tohumların saklanması mümkün kılacak kırıntılı bünyeye kavuşturulurlar. Bu şekilde hazırlanmış meşcerelerde kayın tohumlarının dökülmesi sırasında (tohum dökülme zamanında ve kar sahaya kaplayınca) kadar kuş zararlıları için gerekli tedbirler alınır.) Fare zararının asgariye indirilmesi için ağırlıklı tohum dökümünü müteakip tohumların üzeri mutlaka 1-2 cm. toprakla örtülmelidir. Tabii gençleştirme koşullarının hazırlanması işlemleri bitirilmiş alanlar, o andan itibaren en etkin bir biçimde koruma altına da alınmalıdır.

Tabii gençleştirme koşullarının hazırlanması ile ilgili olarak yukarıda açıklanan hususlar, Yurdumuzda mevcut ana ağaç türlerinden oluşmuş koru ormanları için genel kurallara olup, uygulamayı teknik elemanların bu ana kuralları, kendi silvikültür bilgisi ve yapılmış araştırmalara ait bulguları dikkate alıp değerlendirerek bulundukları yöre şartlarına göre uygulamada bulunmaları gerekir.

a.5-Işık Kesimleri:

Doğal gençleştirme çalışmalarının yapılması sonunda getirilen gençliğin türüne göre belli bir yaşa ulaştıktan sonra da fazla ışığa ihtiyaçları bulunduğu malumdur. Büyük saha siper, zon siper veya şerit taşıma metodları ile getirilmiş gençlikler, üzerindeki veya yanlardaki ağaçların gölgeleri altında uzun süre hayatîyetlerini devam ettiremezler, dejenere olmaya başlarlar veya zamanla sahadan uzaklaşırlar.

Bu nedenle, ibreli türlerde ve meşe gençleştirmelerinde 1-2 defa, kayın gençleştirmelerinde 2-3 defa (3-4 yıl ara ile) ışık kesimleri yapılması gerekebilir.

Genel olarak, kızılçam türü tam ışık ağacı olduğundan istenilen gençliğin yeterli seviyede gelmesini müteakip en erken, 1.vejetasyon mevsimi sonu, en geç 2. vejetasyon sonu saha bir defada boşaltılır. Kızılçam alanlarında toprakta çimlenmeden 3-4 yıl kalabilen tohumların bulunduğu gözönünde bulundurulmalıdır. Işık ağacı olup gençliklerinde kızılçam kadar siperden fazla etkilennmeyen diğer çam türlerinde ve meşe gençliklerinde 2-3 yaşını, ladin ve kayın gençliklerinde 3-4 yaşını doldurduktan sonra ışık açıklıklarına karşı ışık kesimlerini gerektirirler.

Ancak; fazla ışık verilmesi halinde ot ve güceyrat istilasından korkulan ladin meşcerelerinde ve aynı tehlike ile birlikte siperin gevşetilmesi ile gençliğin dünden zarar görmesi mümkün bulunan kayın ve meşe meşcerelerinde 1. ışık kesimleri çok mutedil yapılmalıdır. Unutmamak lazımdır ki, iyi bonitette çok iyi gelişme gösteren çam gençliklerinde ışık kesimleri bir defa yapılabilirdi gibi kızılçam gençliklerinin süratle ışığa kavuşturulması için ışık kesimleri yapılmayıp doğrudan boşaltma kesimleri uygulanır.

Gençleştirme alanlarında yapılacak ışık kesimlerinin zamanı ve yeri çok iyi etüdü yapılarak belirlenmeli yöre yöre bu kesimlerin şiddetinin değişebileceği bilinmelidir.

Yeterli gençliğin geldiği yerlerdeki fideler ihtiyac nisbetinde ışığa kavuşturulur. Bilhassa kayın gençleştirmelerinde gençliğin gereken seviyede gelmediği yerlerde tekererrür eden bol tohum yıllarından faydalanılarak tabii gençleştirmeden gelmesi uygun süre beklenir.

Işık kesimleri daima kış aylarında mümkün olan yerlerde kar üzerinde yapılmalı ve kesimler sırasında gençliğin zarar görmemesi için her türlü önlemler alınmalıdır. (Kesilecek ağaçların budanması sürütmelerin belli bir veya birkaç yoldan yapılması gibi)

Işık ve boşaltma kesimlerinden sonra ürünler vejetasyon mevsimi başlamadan sahadan uzaklaştırılmalı, değerlendirilemeyecek istihsal artıklar da boşluklara toplanmalıdır.

a.6-Tamamlama Dikimleri:

Doğal gençleştirme çalışmaları sonucu gençleştirme alanının büyük bir kısmına yeterli adette ve sağlıklı gençlik getirilmiş olduğuna kanaat getirildiği hallerde dahi, gençleştirme alanının % 20 sine varacak nisbetlerde yeterli gençliklerin bulunmadığı alanların olacağını normal görmemiz gerekir. Bu yeterli gençliğin gelmediği alanlar gerekirse kenar düzeltmeleri yapılarak uygun tür ve orijindeki fidelerle tamamlanır. Bu çalışmalar boşaltma ziyatı dikkate alınarak genellikle boşaltma kesimlerinin ardından boylu fidelerle yapılır.

Tamamlamalarda gruplar halinde, yöre şartlarına uygun başka türler (gerektiğinde kenar düzeltmeleri yapılarak) daha değerli karışık meşcereler oluşturmak amacıyla dikilebilir.

a.7-Boşaltma Kesimleri:

Gençleştirme alanlarına getirilen gençliklerin türleri itibariyle özel tensil süreleri sonunda (biyolojik olarak tek başına yaşamını sürdüreceği yaşa eriştiklerinde) hiçbir sipere ihtiyaçları kalmadığından üzerlerindeki ağaçların tamamının çıkarılması zorunlu hale gelir. Bu nedenle gençleştirme alanlarında boşaltma kesimleri uygulanır.

Boşaltma kesimleri, ağaç türlerinin biyolojik isteklerine bağlı olarak gençliğin belli bir yaşa ulaşmasından sonra (özel tensil süresi sonunda) mutlaka yapılması gerekir. Çz. gençliği en geç 2. yaşını, Çk, Çs ve gençlikleri 3-4 yaşını, kayın gençliği 7-9 yaşını doldurmuş olmaları halinde gençleştirme alanında boşaltma kesimi zorunlu olur.

Boşaltma kesimlerinin gecikmesi halinde gençliğin baskı altında gelişmeyeceği ve ileride kitlenen yaşlı ağaçların da çıkarılmaları sırasında gençliğe büyük zararlar vereceği umutlanmamalı, boşaltma kesimleri sırasında gençliğin zarar görmemesi için her türlü önlemler (tepe, dal budaması, devirme istikâmeti, sürütme yolları gibi) kesinlikle alınmalıdır.

Doğal gençleştirme ile ilgili masraflar, Döner Sermaye Bütçe formülünün 5100 - Orman imar-temizleme bölümündeki ödenekten karşılanacaktır.

a.8-Gençleştirme Programlarına ait Keşif Özetlerinin Hazırlanması:

Amenajman planlarında gençleştirme periyoduna ayrılan koru ormanlarında yıllık programlara göre yapılacak gençleştirme çalışmalarının (ölü ve diri örtü temizliği, toprak hazırlığı, tel çitle ihata, v.b.) bir keşif özetine dayandırılması gereklidir. Bu nedenle, uygulanması öngörülen tabii gençleştirme iş ve işlemleri için birim fiyat analizlerine ihtiyaç bulunmakta ise de bu analizler henüz yapılamadığından, uygulamalara başlanmadan önce, aynı yörede örnek alanlar (0.10 Ha. lık) seçilerek, bu alanlarda yapılacak uygulama sonuçları, 1 Ha. alana göre hesaplanacak ve bulunacak birim maliyetlere dayalı keşif özetleri (Ek: 2'deki dispoziyona göre) düzenlenecek ve Başmüdürlükçe onaylandıktan sonra uygulamaya geçilecektir.

b)Yapay Gençleştirme:

b.1-Yapay Gençleştirme Kriterleri:

Yaş sınıflarına göre düzenlenmiş amenajman planlarında, tensil periyoduna ayrılan ve plan süresi içerisinde gençleştirilmesi gereken koru ormanlarında genellikle doğal gençleştirme yöntemlerinin uygulanması, doğal gençleştirme koşullarının bulunmaması halinde yapay gençleştirme yöntemlerinin tatbiki önerilmiş bulunmaktadır.

Uygulamalarda çok kerre yapay gençleştirme ile ağaçlandırma kavramlarının birbirine karıştığı görüldüğünden bu kavramların açıklanmasında yarar görülmüştür.

Bilindiği üzere "Orman Amenajman Planlarının Düzenlenmesine Uygulanmasına ve Yenilenmesine Dair Yönetmelik",in 2. Bölüm 16. maddesinde, kapalılıkları % 0-10 olan çok bozuk koru ormanları ile aynı bölümün 18. maddesinde kapalılıkları % 0-10 olan çok bozuk baltalık meşcereleri, ağaçlandırılması gerekli alanlar olarak kabul edilmiş ve bu nedenle de aynı yönetmeliğin 88. maddesine göre amenajman planlarında, ağaçlandırılacak sahalar tablolarına alınmışlardır.

Amenajman planlarında ağaçlandırılacak sahalar olarak ayrılmış çok bozuk alanlarında yapılacak dikim çalışmaları AĞAÇLANDIRMA olarak; amenajman planlarında gençleştirme periyoduna alınmış alanlarda, doğal gençleştirme koşulları bulunmadığından veya tür değişikliğine gidilmesi zorunlu görüldüğü hallerde yapılması gereken dikim veya ekim çalışmaları ise yapay (sun'i) gençleştirme olarak adlandırılmaktadır.

Prodüktif koru ormanlarında yapay gençleştirmeyi zorunlu kılan faktörler aşağıda gösterilmiştir.

-Gençleştirilecek meşcerede yeterli adette ve dağılıfta sağlıklı tohum ağacı bulunmaması,

-Tohumların olgunlaşmasından önce çıkan yangınlarla tohum ağaçlarının tamamen yamış olması,

-Gençleştirme alanı olarak ayrılmış fakat diri örtünün kesif olarak bulunması dolayısıyla, (doğal gençleştirme amacı ile yapılacak masrafların sun'i gençleştirme masraflarına erişeceği tahmin edilen alanlarda) doğal gençleştirmenin çok pahalıya mal olacağının saptanması,

-Doğal gençleştirmenin başarılı olduğu alanlardaki boşlukların tamamlanmasına ihtiyaç duyulması,

-Yetiştirme muhiti özellikleri itibarıyla birim alandan en yüksek miktarda ve kalitede odun hasılatını alma olanağını sağlamak üzere meşcereyi oluşturan tür yerine başka bir tür getirilmesinin, yani tür değişikliğine gidilmesinin zorunlu görülmesi,

Hallerinde, toprak ve diğer ekolojik şartlar dikkate alınarak yapay gençleştirme uygulamaları yapılmalıdır.

Yapay gençleştirilmesine karar verilen bir meşcere alanında gerekli çalışmalara başlanmadan önce, kurulacak meşcerenin kuruluş amacı tesbit olunmalı ve bu amaca göre ihtiyaç duyulacak fidan miktarı ve niteliği (uygun orijinli, tüplü veya tüpsüz, repikajlı veya repikajsız) ile bu fidanların nereden temin edileceği garanti altına alınmalıdır.

b.2-Yapay Gençleştirme için Arazi Hazırlığı:

Bir meşcerenin yapay yolla gençleştirilmesine karar verildikten sonra, arazi hazırlığına başlamadan önce, bu alana dikilecek fidan türünün biyolojik istekleri dikkate alınarak ya meşcerenin tamamen traşlanarak (yağ ağacı türlerinde) veya siper için yeterli ağaçlar bırakılıp diğerlerinin kesilmesi (tabii gençleştirme koşullarını kaybetmiş kayın alanlarında) ve kesilen ağaçların alandan tamamen çıkarılması zorunludur.

Ön hazırlık mahiyetindeki bu işlemler bitirildikten sonra arazi hazırlığına başlanır.

Arazi hazırlığı, arazinin topoğrafik yapısına, toprağın karakter ve stürüktürüne, fidan türünün biyolojik isteklerine, dikim metodunun gereğine uygun şekil ve tarzda yapılır. Arazi hazırlığının başında, gençleştirme alanının diri ve ölü örtüden temizlenmesi, istenmeyen türlere ait kök sürgünlerinin kesilmesi veya yabancı türlere ait fidan ve ağaçcıkların çıkarılması işlemi gelir. Bu gibi işlemler toprak işlemesi yapılacak yerlere bağlı olarak tam alanda yapılabileceği gibi şeritler halinde de yapılması zorunlu olabilir. (erozyona karşı)

Diri örtünün sökülmesi işlemleri, işçilere yaptırılabilir gibi işi hızlandırma ve maliyeti düşürme bakımından makinalarla da yapılabilir.

Toprak işlemleri ise yine arazinin topoğrafik yapısı ve toprağın stürüktürü dikkate alınarak, tam alanda (arazi meyli % 0-20), gradoni (arazi meyli % 21-40) veya teras yapımı (arazi meyli % 41 den fazla) şeklinde genel kurallara göre en az masrafla (% 0-41 meyilli arazilerde makina ile) yapılmalıdır. Toprak yapısının elverişli olmaması halinde dikim çukurları da açılabilir.

b.3-Dikim Çalışmaları:

Yapay gençleştirme için arazi hazırlığı yapıldıktan sonra yöre koşullarına uygun tür ve nitelikte fidanlar (tüplü veya tüpsüz, repikajlı veya repikajsız) kış aylarında, bu mümkün değilse su yürümeden bahara doğru (yörenin iklim koşulları dikkate alınarak) genel kurallara uygun aralıklarla araziye plante edilir ve bu alanlar mutlak surette emniyet altına alınır.

Bu alanlarda başarı sağlanamıyan boşluklar ertesi yıl mutlak surette tamamlama dikimleri (kültür bakımları) ile doldurulur.

Yapay gençleştirme ile ilgili tüm masraflar Döner Sermaye Bütçe Formülünün 5101- tensil sahası ağaçlandırması (sun'i tensil) bölümündeki hesabından verilen yıllık ödeneklerden karşılanır.

Sun'i gençleştirme çalışmalarına başlanmadan önce arazide yapılacak etüd ve incelemelere dayalı olarak uygulama projeleri düzenlenecek ve bu projelerin düzenlenmesinde 24.1.1983 gün ve 3595 sayılı tamim esasları dikkate alınacaktır.

4.2-Koruların Gençleştirilmesinde Dikkat Edilecek Diğer Esaslar:

a)Gençleştirme dışında bırakılacak alanlar:

Gerek doğal gençleştirme ve gerekse yapay gençleştirme yöntemlerinin ayrı ayrı veya birarada uygulanarak amenajman planlarında tensil (gençleştirme) periyoduna ayrılmış meşcerelerin gençleştirilmesine çalışılması ve bu alanların plan süreleri içerisinde tamamen gençleştirilmesi için genel esaslar, yukarıdaki bölümlerde açıklanmış ve bilhassa bu çalışmaların başarılı sonuçlanması için gençleştirme alanlarının ekolojik koşullarının öncelikle incelenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Amenajman planlarında gençleştirme periyoduna ayrılan meşcerelerde, gençleştirme yöntemini saptamak için yapılan etüdlar sırasında;

a.1-Toprağın derinliği ve taşlılığı itibarıyla doğal yolla gençleştirilemeyeceği gibi yapay yolla gençleştirilmesi mümkün görülmeyen, (pek sık ve sık, çok taşlı ve kayalık alanlar)

a.2-Sosyal baskı nedeniyle (otlak-yaylak kenarında, köy ve kasaba gibi yerleşim yerlerinin bitişiğindeki alanlar gibi) gençleştirilme çalışmalarının olumlu sonuç vermeyeceği saptanan,

a.3-Heyelan (toprak kayması) alanlarıyla erozyona yüz tutmuş ve erozyonun doğacağı sarp, yalçın (% 61 den fazla arazi meyli bulunan) topoğrafik yapıya sahip olup doğal dengenin bozulması halinde orman formasyonunun tamamen kaybolacağı anlaşılan,

a.4-Alpin zonda bulunmaları (vejetasyon mevsiminin çok kısa oluşu) nedeniyle, gerek doğal ve gerekse yapay gençleştirme çalışmalarından olumlu sonuç alınmayacağına karar verilen (muhafaza ormanı statüsüne alınması düşünülen),

a.5-İdare amacı itibarıyla, araştırma ormanı, tohum meşceresi, muhafaza ormanı, tabiatı koruma ve av üretme, Milli Park ve mesire yeri olarak ayrılmış oldukları bilinen fakat, amenajman planlarında gençleştirme periyoduna alındıkları saptanan,

a.6-Keza, turizm yönünden çok önemli deniz kıyılarında (kıyidan 500 metre yatay mesafe kadar sahil şeritlerinde) bulunan ve gençleştirme çalışmaları ile çevrenin estetik görünümünün bozulacağı anlaşılan,

Gençleştirme alanlarında, doğal veya yapay gençleştirme çalışmaları için hiçbir uygulama ve kesim yapılmadan, bu gibi gençleştirme alanları hakkında, Amenajman Planlarının Düzenlenmesine Uyanmasına ve Yenilenmesine Dair Yönetmelik'in 119. maddesi gereğince plan değişikliği için gerekçeli rapor düzenlenerek (Başmüdürlük Ağaç ve Silv. Grup Müdürü, Amenajman Kısım Müdürü, İşletme Müdürü ve ilgili Bölge Şefi tarafından) 4 nüsha olarak Merkeze gönderilecek ve yapılacak plan değişikliğine göre işlem yapılacaktır.

b)Gençleştirme Alanlarında Tür Değişikliğini Gerekli Kılan Koşullar ve bu Amaçla Yapılacak İşlemler:

Bilindiği gibi, doğal yetişme muhitlerinde bulunan ağaç türleri, kendi yaşamlarına ve nesillerini sürdürecekt özellikleri binlerce yıl içerisinde aynı yetişme muhiti şartları etkisinde kazanmışlardır. O nedenle belli bir yetişme ortamında normal kuruluşlar gösteren türlerin yerine, başka bir türün, daha iyi ve daha kısa sürede gelişim göstereceği öngörülerek getirilmesi, ileride giderilmesi çok güç sorunlar yaratabilir. Tür değişikliğine karar verilebilmesi için, belli bir yetişme muhitinde mevcut ağaç türünün gelişimi ile onun yerine getirilmesi öngörülen türün dikiminden en az bir idare müddeti kadarki sürede göstereceği gelişimin mukayesesini sağlayacak araştırmalara ihtiyaç vardır.

Bu yönde hiçbir araştırma yapılmamış olmasına rağmen, doğal gençleştirilmesinin güçlükleri ve doğal gençleştirme için intensif düzeyde çalışmalar yapılmamasından kaynaklanan başarısızlıklar nedeniyle geçmiş yıllarda optimum yayılış alanlarındaki bazı kayın koru ormanlarının sun'i tensil amacıyla traşlanarak kesildiği ve bu alanlarda, aynı yetiştirme muhitinde kayınla karışık veya saf halde bulunan sarıçam veya göknar meşcereleri örnek alınarak sarıçam veya göknar türleri ile yapay gençleştirme uygulamalarının yapıldığı görülmüştür.

Kuşkusuz, bazı ağaç türlerinin optimum yayılış yerleri dışındaki alanlarda normal kuruluş göstermeyen meşcereler oluşturduklarının ve bu nedenle biyolojikman iyi bir gelişme göstermedikleri gibi ekonomik değeri düşük odun üretiminde bulunduklarının tesbit edilmesi halinde, mevcut tür yerine aynı yetiştirme ortamı koşullarında daha iyi gelişen, daha kaliteli ve fazla miktarda odun üreten türlere yer verilmesi ve bu amaçla değişik türlerle yapay gençleştirmelere gidilmesi zorunlu olabilir.

Ancak, tür değişikliğine gidilmeden önce, tür değişikliği ne konu edilen prodüktif koru orman alanları, Başmüdürlük Ağaçlandırma ve Silvikültür Grup Müdürü, Amenajman Kısım Müdürü, Başmüdürlükçe görevlendirilecek 1 silvikültür mühendisi, ilgili işletme müdürü ile bölge şefinden oluşturulacak bir kurul tarafından detaylı bir şekilde incelenerek (Ek: 3'deki disposisyona uygun) gerekçeli bir rapor düzenlenecek ve Başmüdürlük tarafından onaylandıktan sonra 4 nüsha olarak Merkeze gönderilecek ve Uygulanması için izin istenecektir.

Genel Müdürlüğümüzden izin alınmadan hiçbir suretle prodüktif koru ormanlarında tür değişikliğine gidilmeyecektir.

4.3-Baltalık Ormanlarda Gençleştirme:

a)Tanımlar:

Baltalık ormanlar, yapraklı koru ormanlarının (Yurdumuzda meşe, kayın, gürge, kestane, kızılcağaç ve okaliptüs gibi türlerden oluşan) düzensiz ve devamlı tahrip edilmesi (düzensiz kesimler ve aşırı otlatmalar) sonucu ortaya çıkan bir orman formasyonu ve bir işletme şeklidir.

Baltalıkların gençleştirilmesi, oluşum şekillerine uygun olarak yine vejetatif yoldan, yanıkütük, gövde ve kök sürgünlerinin gelişmesi suretiyle olur. Bu nedenle kütük, gövde ve kök sürgünlerinin oluşumları ve özellikleri ile tanınmalarında yarar vardır.

-Kütük Sürgünleri:

Kesilen ağacın kütüğü üzerindeki sürgün tomurcuklarının uyanması ve gelişmesi ile oluşan sürgünler olup, kısa zamanda kütükten

ayrı kök geliştirerek müstakil hale gelirler. Kütüğün kök boğazından çıkan bu sürgünler kütük etrafında ocak oluştururlar. Kısa zamanda müstakil hale geldiklerinden ve iyi gelişim gösterdiklerinden baltalık yenilemesinde en uygun sürgün şekli olarak kabul edilirler. Provantif menşelidirler.

-Gövde Sürgünleri:

Kesilen ağacın topraktan yüksek gövde kısmındaki sürgün tomurcuklarının uyanması ve gelişmesi ile oluşurlar. Provantif menşeli olup ayrı bir kök sistemi geliştirmeleri çok zor ve hatta imkansız olduğundan kütük ve kök filizleri gibi makbul sayılmazlar; fakat, gövde sürgünlerinden baltalık yenilemesinde faydalanılabilir.

-Kök Sürgünleri:

Ağaç köklerinden çıkan ve gelişen sürgünlerdir. Köklerin toprak yüzünde kalan kısımlarından veya toprak altında fakat yüzeye yakın kısımlarından çıkarak gelişirler. Hiçbir dış etken bulunmadan çıkan ve gelişen sürgünlere "Şah" ; dış etkenlerle (Kesme veya yaralama gibi) oluşan sürgünlere ise "Yalancı Şah" denir. Kök sürgünleri, ana köke sahip oldukları gibi, kısa sürede ayrı kök geliştirebilirler.; kesimlerden evvel ve sonra da oluşurlar.

b)Normal Baltalıklarda (maktalı baltalıklarda) Gençleştirme (Yenileme):

Amenajman Planlarının Düzenlenmesine Yenilenmesine ve Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 18. Maddesi gereğince % 11-40 kapalıltakı bozuk baltalıklar ile % 41 ve daha yukarı kapalıltakı normal baltalıklar, amenajman planlarında (verimli baltalıklar gibi) 20 yıllık idare süresine göre kesim düzenlerine alınmış olduklarından, kesim düzenindeki baltalıkların 1/20 inde (alan olarak) her yıl traşlama suretiyle yenileme (gençleştirme) kesimlerinin yapılması önerilmiştir.

Bu nedenle, amenajman planında kesim mekan ve zamanları belirtilen parsellerde, belirtilen yıllarda kesimler uygulanacak, yıllı gelmeden hiçbir parselde kesim yapılmayacaktır.

Kesimlere başlanmadan önce yıllık kesim parselleri arazi- de tesbit edilecek ve özel işaretlerle belirlenecektir.

Planlarda maktalı işletme esasına göre kesilmesi önerilen parsellerde kesimler, bir defada ve traşlama olarak yapılacağından, kesimlerin gençleştirme amacını gerçekleştirmesi için aşağıdaki önlemler kesinlikle alınmış olmalıdır.

b.1-Kesimler, vejetasyon devresi dışında yani ağaçlara su yürümeden önce ve genellikle kış aylarında yapılacaktır.

b.2-Kütük ve kök sürgünlerinin oluşmasını sağlamak maksadıyla ağaçlar kök boğazından yani toprak hizasından kesilecektir.

b.3-Kesim maktaları (Kesim yüzü) meyilli ve düzgün olacak (mantar enfeksiyonunu önlemek bakımından), kesim sırasında dip kütükteki kabuğun kombiyundan ayrılmasına (don zararına karşı) özen gösterilecektir.

Bu maksatla 4-6 cm. çaplı ağaçlar nacakla, 7-30 cm. kalınlıktaki ağaçlar, balta ile daha kalınlar ise testere ile kesilecektir.

b.4-İlkbaharda oluşacak ve gelişecek sürgünlere zarar vermemek için, kesim sonunda elde olunan yapacak ve yakacak gibi kıymetlendirilebilecek materyal vejetasyon mevsimi başlamadan önce yani kış aylarında kesim alanlarından çıkarılmış olacak, şayet bu dönemde çıkarılamamış ise vejetasyon döneminin sonuna kadar beklenecek ve sürgünlerin elastikiyet kazandığı sonbahar ve kış aylarında kesim alanı dışına taşınacaktır. Kıymetlendirilmesi mümkün olmayan ince dallar, çürüyüp toprağa karışması için kesim alanına serpilecektir.

b.5-Amenajman planlarının kesim düzenlerine aldıkları baltalık alanlarındaki boşluklar tohum ekilerek doldurulacaktır.

b.6-Kesim işlemi ve taşıma biter bitmez parseli mutlak surette hayvan otlatmasına karşı emniyet altına alınacaktır. Gereken alanlar tel örgü ile çevrilecektir.

b.7-Kesim alanları dikenli tel çitle çevrilirken mahalli köylülerin yayla su ve mer'a yollarının açık tutulmasına bilhassa dikkat edilecektir.

Yıllık kesim parsellerinde yapılan yenileme (gençleştirme) kesimleri, üretim amacını da gerçekleştirdiğinden diğer bir ifade ile bu kesimler sonunda değerlendirilmesi mümkün yakacak veya yapacak niteliğinde ürünler elde olunacağından, bu alanlarda yapılan kesimler için ve elde olunan ürünlerin hazırlanması, alan dışına taşınması için yapılacak tüm masraflar Bütçe formülünün 52- Üretim Masrafları ve 54- Nakliyat Masrafları hesabından karşılanacak bu amaçla Orman Bakım Masrafları hesabından bir harcama yapılmayacaktır.

Ancak, aynı kesim parsellerindeki boşlukların doldurulması için yapılan ekim işlerine ait masraflarla, değerlendirilmesi mümkün olmayan ince dalların alana serilmesi, kesim alanının tel çitle çevrilmesi ve bekçi giderleri gibi masraflar 51/5100 Orman İmar-Temizleme Masrafları Hesabından verilen ödeneklerle karşılanacaktır.

c) Normal Baltalık Yenilemesine ait Kesif Özetlerinin Hazırlanması:

Amenajman planında kesim düzenlerine alınmış baltalıklarda

yapılacak yenileme (gençleştirme) çalışmalarının (b bendinde açıklanan iş karakteristikleri için) bir keşif özetine dayandırılması gereklidir. Ancak, keşif özetlerinin düzenlenmesi için ihtiyaç duyulacak birim fiyat analizleri henüz hazırlanmamış olduğundan, uygulamalara başlamadan önce aynı yörede örnek alanlar seçilerek (0.10 Ha.lık) bu alanlarda yapılacak uygulama sonuçları 1 Ha.lık birim alana çevrilecek ve bulunacak birim maliyetler esas alınarak keşif özetleri (Ek: 2'deki dispozisyon ve açıklamaya uygun olarak) düzenlenecek ve Başmüdürlükçe onaylandıktan sonra uygulamaya geçilecektir.

d) Bozuk Baltalıklarda Gençleştirme (İmar-İhya):

Verimli baltalıkların, geçmiş yıllarda aşırı otlatma ve usulsüz kesimlerle tahrip edilerek bozuk baltalıklara (kapalılıkları: 0.11 - 0.40) ve hatta çok bozuk baltalıklara (kapalılıkları: 0.1 - 0.10) dönüştükleri, bunun neticesinde milyonlarca ha. orman alanımızın verimsiz hale geldiği malumdur. Birim orman alanından en yüksek düzeyde ürün elde etmek amaç olduğuna göre, bugün verimsiz olarak bekleyen bozuk baltalık alanlarının, gerek ağaçlandırmalarla ve gerekse imar-ihya edilmek suretiyle verimli hale getirilmesi zorunlu olmuştur.

Amenajman planlarında çok bozuk baltalıklarla (ÇBt) bozuk baltalık alanlar (BBt), ağaçlandırılacak sahalar tablolarına; bozuk baltalıklardan büyük bir kısmı ise, verimli baltalıklarla (Bti, Bto) birlikte normal kesim düzenlerine alınmışlardır.

Amenajman planlarında ağaçlandırılacak sahalar tablolarına alınmış bulunan çok bozuk meşe veya bozuk meşe baltalık alanlarını biran önce ve en ekonomik şekilde verimli hale getirebilmek için bu sahalar içinde, istenen meşe türlerine ait (Q. ilex ve Q. Coccifera hariç) yeterli kök sistemi bulunan, ekolojik koşulların elverişli olduğu tesbit olunan alanlar, imar-ihya çalışmalarına konu edilecek, bu nitelikte bulunmayan alanlar ise, diğer şartların elverişli olması halinde ağaçlandırılacaktır.

Amenajman planlarında normal kesim düzenlerine alınmış bozuk baltalık (BBt) alanları ile yine kesim düzenlerinde bulunan verimli (Bti, Bto) baltalıklardan aktüel durumu bozuk baltalığa dönüşmüş alanlar, plan değişikliği yapılmak koşulu ile öncelikle imar-ihya çalışmalarına konu edileceklerdir.

Ancak, bu gibi alanlarda yapılacak imar-ihya çalışmalarının hem olumlu sonuçlanması ve hem de ekonomik olması için;

-Mahalli köyler halkının bu çalışmaları istemesi, benimsemesi ve en azından karşı çıkması sağlanmalı,

-Çalışma alanları, toplu durumda ve 3-5 yıllık uygulama yapmaya elverişli genişlikte (en az 200 Ha. alan yeterlidir) bulunmalı,

-Bu alanlar dikenli tel çitle çevrilirken köylülerin yayla, su ve mer'a yolları kesinlikle açık bulundurulmalıdır.

Gençleştirme Yöntemi:

Bozuk baltalıklar, doğal (vejetatif) ve yapay (Ekim,dikim) gençleştirme yöntemlerinin bir arada uygulanması ile gençleştirilirler.

Bu maksatla, bozuk baltalık alanlarında mevcut yapraklı ağaç türlerine (istenen türlere) ait canlı fakat sürgün verme niteliğini kısmen kaybetmiş kovuk ve çürük öz odunlu ağaçlarla, kütükler, kök boğazının altından trağlama kesilerek (yenileme kesimi ile) ve yine aynı alanda mevcut olup sürgün verme niteliğini tamamen kaybetmiş kütük ve kökler kazma veya çapa ile çürükleri temizlenerek ve yaralanarak (canlandırma kesimleri ile) sürgün vermeye zorlanırlar.

Söz konusu kesimlerin vejetasyon mevsimi dışında ve genellikle kış aylarında (donlu günler haricinde) yapılması gerekir. Bu uygulamalar neticesinde, eski kök ve kütüklerden meydana gelen sürgünler, demetler halinde gelişeceğinden ileriki yıllarda bakımlara (teklemelere) tabi tutulurlar. (Bakım konusundaki esaslar ileride açıklanacak.)

İmar-ihya alanlarındaki boşluklar, istenen türe ait meşe tohumları ekilerek (ocak veya gizgi ekimleri ile) veya fidanlar dikilerek doldurulur. Ekilen tohumlardan elde olunan fideler veya dikilen fidanlar, 3-4 yaşına eriştiklerinde, (vejetasyon mevsimi haricinde) toprak hizasından yani kök boğazından nacakla kesilerek sürgün vermeye zorlanırlar. Bu suretle tüm alan, vejetatif yolla gençleştirilerek ileride normal baltalık formasyonuna sahip meşcere kurulmuş olur.

e)Bozuk Baltalık İMAR-İHYASI'na ait Uygulama Projelerinin Hazırlanması:

Bozuk baltalık alanların imar-ihyası amacı ile yapılacak canlandırma kesimi, süceyrat temizliği, toprak işleme, tohum temini, tohum ekimi veya gelik dikimi, dikenli tel çitle çevirme gibi iş ve işlemler için uygulamalara bağlanmadan önce (Ek: 4'deki dispozisyon ve izahnamesine uygun şekilde) bir uygulama projesi düzenlenecek ve Başmüdürlüğe tasdik edildikten sonra Genel Müdürlüğümüzün onayına sunulmak üzere 4 nüsha olarak Merkeze gönderilecek Merkezin onayını müteakip uygulamaya geçilecektir.

Bu maksatla yapılacak tüm masraflar, 51/5101-Orman İmar-Temizleme (B.Baltalık İmar-İhyası) hesabından verilen ödeneklerden karşılanacaktır.

5- Ormanların Silvikültürel Bakımlarında Genel Esaslar:

5.1- Koru Ormanlarında Bakım:

Doğal veya yapay yolla kurulan meşcerelerin, olgunluk çağına erişinceye kadar geçen süre içerisinde gençlik, sıklık, direklik, ağaçlık çağlarından geçtikleri, her çağda meşcerayı oluşturan türlerin biyolojik isteklerine uygun silvikültürel bakımlara ihtiyaç gösterdikleri malumdur. Bu nedenle meşcerelerin kuruluşlarından olgunluk çağına kadarki süre içerisinde geçirdikleri çağların tanımları ile her çağdaki silvikültürel bakımlarının esasları aşağıda açıklanmıştır.

5.1.A)Gençlik çağı ve gençlik bakımı:

Korularda, meşcerenin kuruluşundan (fidelik devresinden) meşcere kapallılığının teşekkülüne kadar geçen döneme gençlik çağı denir. Gençlik çağındaki meşcerelerde kuruluş amacına uygun türdeki bireylerin gelişmelerini sağlamak maksadıyla alınan önlemlere ve yapılan silvikültürel müdahalelere ise "Gençlik Bakımı" adı verilir.

Bilindiği gibi, gençlik çağındaki bireyler çevre koşullarından çok etkilenmekte olduklarından bu çağda yapılacak bakım müdahaleleri, hem sağlıklı ve kaliteli meşcere kurulmasını ve hem de bireylerin hızla gelişmelerini sağlamaktadır.

Gençlik bakımı adı altında toplanan bakım tedbirlerinin bir kısmı, doğrudan gençliğe müdahaleyi gerektirmekte diğer bir kısım ise gençliğin korunması, gelişmesi için zararlı diğer unsurların ortadan kaldırılmasını amaçlamaktadır.

Bu tedbirlerin alınmasında, ağaç türlerinin biyolojik istekleri ve yetiştirme muhiti koşullarının özellikleri dikkatten uzak tutulmamakla beraber aşağıda belirtilen genel prensiplere mutlaka uyulacaktır.

a-Gençliğin korunmasına ait önlemler, boşaltma kesimleri veya dikimle birlikte başlatılacak ve dış etkenlerden zarar görmeyecek döneme kadar sürdürülecektir.

b-Ot, süceyrat ve safillı bitkilerle mücadele, gerektiğinde yapılacak, bu bitkiler köklenerek değil kesilerek yok edileceklerdir.

Ot mücadelesi, ilkbaharda ve otların tohumları olgunlaşmadan bitirilecektir.

Fidelerin boylanması, yani biyolojikman müstakil hale gelmelerinden sonra güceyrat ve sürgün mücadelesinde, gençliğin ışık ihtiyacını engelleyen zararlıların tepelerinin makasla veya nacakla kesilmesi ile yetinilecek ve bu suretle yapılacak masraflar en aza indirilecektir.

c-Gençlik, şeritler üzerinde getirilmiş ise bakım amaçlı çalışmalar yine bu şeritlere inhisar ettirilecek ancak şerit kenarlarındaki zararlı güceyrat ve sürgünlere de müdahale edilecektir.

d-Şüceyrat temizliğinden çıkan materyalden kıymetlen-dirilmesi mümkün görülmeyenler fide bulunmayan yerlere veya işlenmemiş şeritlere konacak, bölme dışına çıkarmak için fuzulen masraf yapılmayacaktır. Ancak yangına hassas olan yörelerde yollara yakın işlenmemiş şeritlere materyal bırakılmayacağı gibi bu şeritlerdeki artıklar ve ot-lar temizlenecektir.

e-Ot ve güceyrat temizliği yapıldıktan sonra, bütün alanda veya şeritlerdeki fideler veya genç bireyler sıklık durumları dikkate alınarak seyreltilecek ve seyreltme sırasında, böcekli-mantarlı fideler öncelikle uzaklaştırılacak, azmanlar ve çok dallı gençlikler çıkarılacaktır. Bu arada karışık meşcere kuruluşu amaçlanıyorsa, istenen karışıklığı temin için sağlıklı bireylerden bazıları da diğer tür-rün lehine seyreltmeye tabi tutulacaktır.

f-Seyreltme, gençlikte kontrol, karışık meşcerelerde karışıklığın düzenlenmesi, azmanlarla ve azman istidatlılarla mücadele gibi doğrudan gençliği hedef alan bakım müdahalelerine mutlak surette, boşaltma kesimlerinden ve bu kesimler sonucu elde olunan ürünlerin alan dışına taşınmasından (devirme ve sürütme zararları dikkate alınarak) önce dal ve artıklar temizlendikten sonraki yıllarda bağlanacaktır. (Kayın gençliklerinde seyreltme amaçlı müdahalelere gerek duyulmamalıdır.)

g-Doğal gençlik alanlarındaki boşluklar, özel tensil süresi içerisinde ve kayın gibi sipere ihtiyacı olan türlerde boşaltma-dan önce, ışık türlerinde ise boşaltma kesimlerinden sonra olmak kaydıyla dikim yapılarak doldurulacaktır.

h-Gençlik bakımına ilişkin işlere ait tüm masraflar, 51/5100 Orman imar-temizleme (gençlik bakımı) hesabından verilen öde-neklerden karşılanacak ancak, bu işlerin görülmesi ve masrafların yapı-labilmesi için yıllık program alanlarına ait gençlik bakımı uygulama projeleri öncelikle düzenlenecek ve Başmüdürlükçe tasdikinden sonra 4 nüsha olarak Merkeze gönderilecek Genel Müdürlüğümüzün onayı alınacaktır. Uygulama projelerinin düzenlenmesinde (Ek: 5'deki dispozisyon ve izahnamesi) örnek tutulacaktır.

Gençlik çağındaki bireyler, aktif bir gelişme içe-risinde olduklarından ileriki yıllarda nasıl bir yapı oluşturmaları önceden bilinemez. Bu nedenle gençlik bakımına ait uygulama projeleri bir yıllık olacak ve Bütçe yılının programına alınmış alanlar için dü-zenlenecek, ileriki yıllarda programlara alınması öngörülen bakım alan-larını kapsıyacaktır.

Yapay gençleştirme ve ormanlığı ağaçlandırma sahala-rındaki gençlik (kültür) bakımlarında da, doğal gençlik bakımlarındaki genel e-saslar uygulanacak, ancak bu alanlarda yapılması gerekli gençlik bakım-larındaki iş karakteristikleri ile mekan ve zaman düzenleri, 24.1.1983 gün ve 3595 sayılı tamm esaslarına göre önceden düzenlenmiş "Yapay gençleştirme uygulama projesi," veya "Ağaçlandırma Uygulama Projesi"nde yer aldığından bu amaçla ayrıca gençlik bakımı - kültür bakımı adı al-tında uygulama projeleri düzenlenmeyecektir.

5.1.B) Sıklık Çağı ve Sıklık Bakımı:

Doğal yolla getirilmiş veya yapay yolla (plantasyon-la) tesis edilmiş meşcerelerde, kapalılığın oluşmasından kuvvetli dal budanmasının ve gövde ayrılmasının bağlamasına kadar devam eden çağa "SIKLİK ÇAĞI," denir. Sıklık çağına bağlamasındaki boy alt sınırı bir insan boyunu aşar; bu çağı sonunda üst boy sınırı ise ağaç türüne, ye-tişme muhiti-nin bonitetine göre değişiklikler göstererek ortalama ola-rak 2-5 m. olur ve 1.30 m.deki ortalama çap da 8 cm.ye ulaşır. Bu tip meşcereler amenajman planlarında gençlik çağındakilerle birlikte (a) meşceresi olarak belirlenmişlerdir. Sıklık çağı sonunda bireylerin doğal olarak budanmış gövde yükseklikleri bir insan boyu kadardır.

Sıklık çağındaki meşcerelerde yapılan silvikültürel amaçlı müdahalelere "SIKLİK BAKIMI," bu maksatla yapılan kesimlere de "Ayıklama Kesimi," adı verilir.

Sıklık bakımından amaç, meşcereyi oluşturan bireyler-den iyi nitelikteki gövdelerin gelişmelerini sağlamak, ışık ağacı tür-lerinde tek tabakalı kuruluşu, gölge ağacı türlerinde, dikey tabakalı kuruluşu oluşturmak; karışık türlerden meşcere oluşturmak isteniyorsa, karışıklığı düzenlemektir.

Sıklık çağındaki meşcerelerde (bilhassa gençlik bakı-mı yapılmamış meşcerelerde) birey sayısı çok fazla olduğundan geleceğin kıymetli bireylerini seçmek, tanımak çok güçtür. Bu nedenle bu çağıdaki meşcerelerde bakım amacı ile yapılacak ayıklama kesimleri öncelikle:

- Ölmüş ve ölmek üzere olan bireyler,
- Hasta, yaralı ve cılız gövdeler,
- İstenmeyen türler,

- Kıymetçe düşük, fena şekilli bireyler,
- Zararlı olan azmanlar.

Üzerinde yoğunlaştırılacak ve bu arada kalacak bireylerin toprak, ışık ve hava ihtiyacını engelleyen sürgünlerle, sarılıcı bitkiler çıkarılacaktır.

Sıklık bakımları, üretim amaçlı faaliyetlerden olmadığı cihetle en az masrafla yapılmaya çalışılacak bu nedenle değerlendirilmesi mümkün olmayan alt tabakadaki süceyratın ve otların temizlenmesi düşünülmeyecek (bakım çalışmalarını engelleyen süceyrat temizlenebilir) hiç bir surette kuru ve yaş dal budaması yapılmayacaktır.

Yalnız, bakım çalışmalarını engelleyen dallar ile yangına hassas yörelerdeki (ibreli türlerde) yollarla yangın emniyet yollarının iki tarafında ve 10-15 m. deki şeritler içersindeki bireylerin kuru ve kısmen yaş dalları usulünce budanacaktır.

Yangın emniyet şeritlerinde temizlenen süceyrat ve otlarla budama sonucu çıkan dallar, bu alanlar dışına taşınacak veya yerinde yakılarak (yangın mevsimi dışında) imha edileceklerdir.

Yine sıklık çağındaki meşçereler için koruma amacı ile bekçi tutulmayacak, hayvan otlatmasından zarar görmeyecek boya erişen bu alanların etrafındaki dikenli tel çitler kaldırılacak ve bu malzemeler yeni gençleştirme veya bozuk baltalık imar-ihya alanlarının çevrilmesinde kullanılarak bakım işlerinde tasarruf sağlanacaktır.

Gerek doğal ve gerekse yapay yolla (sun'i tensillâ) elde edilmiş ve amanaşman planlarında (a) meşçeresi olarak belirlenmiş sıklık çağındaki meşçerelerle orman içi ağaçlamalarla tesis edilmiş ve amanaşman planlarında (a) tipi olarak gösterilmiş veya gösterilmemiş sıklık çağındaki meşçereler için eta söz konusu olmamakla beraber bu meşçerelerde yapılacak bakım kesimleri sonucu çıkarılan bireylerden maden direk, selülozluk, lif yongalık odun veya yakacak odun standardına uygun ürün elde edilmesi mümkün ise bu yönde her türlü önlemler alınacak bu gibi materyalin değerlendirilmesine çalışılacaktır.

Sıklık çağındaki meşçerelerde bakım kesimleri sonucu elde olunacak değerlendirilmesi mümkün materyalin alan dışına taşınması ve istif edilmesi işlerinin ekonomik olması yönünden bu alanlar içersinde tesviye eğrilerine paralel olmak ve ana nakliyat yollarına bağlanmak üzere % 30'a kadar meyilli arazilerde 100 m. aralıklarla 2-3 m. genişlikte bakım yolları (sürütme yolları) açılmalıdır. (Bu amaçla gerekirse plantasyon alanlarında dikim sıralarından biri taşlanarak kaldırılır.) Yamaç meyli % 30 dan fazla olan alanlarda ise yine 100 m. aralıklarla standartlarına uygun 3-4 m. genişlikte traktör yolları tesis edilmelidir.

Bu amaçla, gerek sürütme yolları ve gerekse traktör yollarının güzergâhları önceden tesbit edilmeli ve her yıl programa alınan bakım alanlarında yapılacak bu tip yollar için lüzumlu ödenek, bir yıl önceki bütçe teklifleri sırasında Merkezden istenmelidir.

Sıklık bakımı ile ilgili olarak yapılan bu tür işlere (ayıklama kesimi, zararlı süceyrat ile sarılıcı bitkilerin kesilmesi, temizlenmesi, yangın emniyet şeritlerindeki süceyrat, ot temizliği dal budama ve bunların imhası veya başka yerlere taşınması gibi) ait masraflar, Döner Sermaye Bütçesinin 51/5100 Orman İmar-Temizleme (sıklık bakımı) hesabından verilen ödeneklerden karşılanacaktır.

Ancak, sıklık bakımına ait tüm kesimler bittikten sonra kesilip devrilen bireylerden maden direk, sırak, çubuk, selülozluk veya lif yongalık odun, yakacak odun gibi değerlendirilmesi mümkün ürünler elde edilmesi halinde, bu ürünlerin hazırlanması (dal ve budaklardan temizleme, boylara bölünme, soyma v.b.) ile bu ürünlerin orman içinden rampalara taşınması ve istiflenmesi için yapılan masraflar hiçbir suretle bakım ödeneklerinden karşılanmayacak; değerlendirilmek üzere hazırlanan ve alan dışına taşınıp istif edilen ürünler için yapılan bu yönlü masraflar, 52-İstihsal masrafları hesabından ve 54-Nakliyat masrafları hesabından verilen ödeneklerden karşılanacaktır.

Sıklık çağındaki meşçerelerde üretim işlerinin güçlüğü dikkate alınarak bu çalışmalarını cazip hale getirmek maksadıyla bu alanlardan elde olunacak ürünlerin gerek üretim ve gerekse taşıma birim fiyatları, 161 - A sayılı tebliğin "5.2.2.1." ve "5.1.6.2." maddeleri ile tatmin edici düzeye yükseltilmiştir.

Sıklık bakımına ilişkin işlerin görülebilmesi ve bu amaçla masraflar yapılabilmesi için sıklık bakımına ait uygulama projelerinin düzenlenmesi gereklidir.

Uygulama projeleri, (EK: 5'deki dispozisyon ve izahnamesine) uygun olarak düzenlenecek ve Başmüdürlükçe tasdik edildikten sonra 4 nüsha olarak Merkeze gönderilecek ve Genel Müdürlüğümüzce onaylanmasını müteakip uygulamalara geçilecektir.

Sıklık bakımı uygulama projeleri, bütçe yılı programındaki bakım alanları için (her seride 1 veya daha fazla bölmelere ait) bir yıllık olarak düzenlenebileceği gibi, bütçe yılı programına ait alanlarla birlikte 0 yılı takip eden 1-2 yılda yapılması öngörülen sıklık bakım alanlarını da içeren en fazla 3 yıllık (sıklık çağındaki bir meşçerenin daha uzun süreler sonrasında nasıl bir yapı oluşturacağı bilinemeyeceğinden) olarak da düzenlenebilirler.

**5.1.0) Sırlıklık, direklik, ağaçlık çağı ve meşcere
Bakımı (Aralama-Ferahlandırma):**

Sıklık çağından sonra meşcereler sırlıklık, direklik, ince ağaçlık, orta ağaçlık ve kalın ağaçlık çağılarından geçerek gençleştirme çağına ulaşırlar.

Sırlıklık (İnce direklik) çağı:

Meşcerede, doğal olarak dal budanmasının ve gövde ayrılmasının başlamasından itibaren direklik çağına kadar geçen döneme "Sırlıklık çağı," veya İnce direklik çağı denir.

Amenajman planlarının Düzenlenmesine, Uygulanmasına ve Yenilenmesine Dair Yönetmelik'in 16/2 maddesinde açıklıkla belirtildiği gibi sırlıklık çağından sonra meşcereler gelişme çağıları bakımından çap kademelerine göre sırasıyla;

Direklik çağı,	: 1.30 m.deki çapları 11-19.9 cm.
İnce ağaçlık çağı	: 1.30 m.deki çapları 20-35.9 cm.
Orta " "	: 1.80 m.deki çapları 36-51.9 cm.
Kalın " "	: 1.90 m.deki çapları 52 cm. ve

daha fazla olmak üzere gruplandırılmışlar ve aynı yönetmelik gereğince düzenlenen amenajman planlarında:

- Sırlıklık ve direklik çağıları (b)
- İnce ağaçlık çağı (c)
- Orta ağaçlık çağı (d)
- Kalın ağaçlık çağı (e)

Sembolleri ile ifade edilmişlerdir. Meşcereleri, sırlıklık çağına girişinden itibaren olgunlaşma çağına kadar geçirdikleri her çağda gelişmelerini sağlamak, doğal afetlere karşı dayanıklı hale getirmek, ışık ağaçlarından oluşturanları tek yaşlı ve tek tabakalı kuruluşa; gölge ağacı türlerinden oluşturanları ise dikey tabakalı bir kuruluşa getirebilmek için silvikültürel bakımlara tabi tutmak gerekir.

Bu amaçla yapılan bakımlara meşcere bakımı (aralama veya ferahlandırma) adı verilir.

Söz konusu çağlardaki meşcerelerden, sırlıklık ve direklik çağındakiler, genç ve en fazla bakım isteyen meşcereler olduğu için genellikle yaş sınıflarına göre düzenlenmiş amenajman planlarında bakım bloklarına, daha yaşlı ve kalın çaplı olan orta ağaçlık ve kalın ağaçlık çağlarındaki meşcereler ise gençleştirme periyoduna alınmışlardır. Ancak, seri içerisinde aynı işletme sınıfına ait genç meşcereler bulunmaması ve tüm sahadaki meşcerenin orta veya kalın ağaçlık çağında (d ve e) bulunması halinde bu tip yaşlı meşcereler de metodun gereği olarak (yaş sınıflarına dayalı optimal düzeyde meşcere kuruluşlarını sağlamak için) bakım bloklarına alınmış olabilirler.

Amenajman planlarında bakım bloklarına alınan meşcerelerde, yine planlarda belirtilen yıllarda (dönüş sürelerine bağlı olarak) yapılacak bakım kesimlerinin hangi silvikültürel esaslara göre yapılacağı ve bu kesimler sonunda hangi meşcere tiplerinden ne miktar servetin (silvikültürel etanın) alınacağı belirtilmiş olduğundan uygulamalarda plan verileri ve önerilerine aynen uyulacak, hiçbir suretle üretim tertibini en kolay şekilde karşılayabilmek için planlarda verilen bakım bloklarına ait toplam etanın, kalın çap gruplarının hakim olduğu (d ve e) meşcerelerden alınması yolu seçilmeyecek, her meşcere tipi için verilen etaların, ait olduğu meşcerelerden alınmasına özen gösterilecektir.

Ancak, meşcere bakımları için yapılacak müdahaleler sonucu, meşcere kapalılıklarının bozulmaması genel kural olarak daima gözönünde bulundurulacak, herhangi bir işletme sınıfına ait meşcere tipi için planların verdiği silvikültürel etanın tamamen veya kısmen alınması halinde meşcere kapalılığının bozulacağına (her çağın gelişme dinamikmi dikkate alınarak) kanaat getirilirse, o meşcerede kesimlere bağlanmayacak ve durum gerekçeli bir raporla merkeze intikal ettirilecek ve Genel Müdürlüğümüzce verilecek talimata göre hareket edilecektir.

Meşcere bakımı adı altında yapılan aralama (ferahlandırma) kesimleri sonucu çıkarılan ağaçlardan tomruk, teldirek, maden direk, sanayi odunu, sırlık, selüldzlük odun, lif yonga odunu ve yakacak odun gibi değerlendirilmesi mümkün ürünler elde olunacağından bu amaçla yapılan her türlü masraflar (damga-numarataj, kesme, soyma, tomruklama, taşıma ve istif işlerine ait) 52-İSTİHSAL masrafları hesabından ve 54-Nakliyat masrafları hesabından karşılanacak, bu işçilikler için 51/5100 -Orman İmar-Temizleme masrafları hesabından hiçbir surette harcama yapılmayacak ve ödenek de istenmeyecektir.

Esasen, sırlıklık ve ince direklik çağındaki meşcerelerde, 161-A sayılı tebliğin 5.2.2.1. maddesi gereğince gerek üretim ve gerekse taşıma (sürütme) birim fiyatları, daha kalın çaplı meşcerelerdekine oranla yüksek düzeyde tesbit edilebileceğinden, bu işlerin birim fiyatla yaptırılmasına kolaylık ve rahatlık sağlanmış bulunmaktadır. Bu nedenle, ödenek yetersizliği bahane edilerek genç meşcerelerdeki silvikültürel bakımlar hiçbir suretle ihmal edilmeyecektir.

5.2- Baltalıklarda Bakım:

Baltalık ormanlarda, kuru ormanları gibi entansif bir silvikültürel bakıma ihtiyaç yoktur. Zira, baltalık ormanların kuruluş amacı (koruya tahvil öngörülmemiş ise) birim alanda en yüksek miktarda odun üretmek olduğuna göre, meşcerayı oluşturan bireylerin nitelikleri önem taşımaz.

SİLVİKÜLTÜR PLANI VE UYGULAMA PROJESİNİN DÜZENLENMESİ ESASLARI

Ancak gerek yenileme kesimleri ile ve gerekse canlandırma kesimleri ile vejetatif yoldan gençleştirilen baltalık ve bozuk baltalık alanlarında, kök ve kütüklerden ocaklar (demetler) halinde gelişen sürgünler ileriki yıllarda sıklık nedeniyle cılızlaşmaya başlayacağından, sıklık çağına erişen baltalıklarda (7-10 yaşlarında) "tekleme" adı verilen bakım kesimlerine ihtiyaç hasıl olur.

Tekleme tabir edilen ayıklama kesimleri ile ocaklardaki sürgünlerden en kaliteli ve kuvvetli olanlar bırakılarak yerde sürünür ve cılız sürgünler çıkarılır.

Baltalıklarda idare süresi 20 yıl olduğuna göre tekleme kesimlerinin, meşcere kuruluşunu takip eden 7-10 yıl sonra bir defa yapılması yeterlidir.

Baltalıklarda bakım kesimleri (tekleme) Ağustos ayı ile Eylül aylarının ilk yarısında yapılarak uyuyan tomurcuklardan tekrar yeni sürgünlerin çıkmasına engel olunur. Teklemelerin bu mevsimde yapılması dolayısıyla de yöre halkına, hayvan yemi olarak besin değerinin en yüksek olduğu zamanda yapraklı dallardan faydalanma (özellikle doğu ve güneydoğu yöresi için) imkanı sağlanmış olur.

Söz konusu bakım kesimleri neticesinde çıkarılan sürgünler yakacak olarak değerlendirilebileceğinden bu amaçla yapılan masraflar 52 - İstihsal Masrafları Hesabından ve 54 - Nakliyat Masrafları Hesabından karşılanacak, bu maksatla 51/5100 Orman İmar-Temizleme Masrafları Hesabından harcama yapılmayacaktır.

Malum olduğu üzere Orman Amenajman Planlarının düzenlenmesine Uygulanmasına ve Yenilenmesine Dair Yönetmeliğin 69. maddesi, aynı yaşı (maktalı) orman formuna göre düzenlenmiş amenajman planlarının, detay silvikültür planlarına göre uygulanacağını, detay silvikültür planlarının ise amenajman planlarında verilen genel prensip ve esaslar dahilinde mahalli kuruluşlarca düzenleneceğini hükme bağlamıştır.

Bu nedenle yaş sınıfları metoduna göre düzenlenmiş amenajman planlarında bilhassa gençleştirme periyoduna ayrılan meşcerelerde gençleştirme çalışmalarının başarı ile yürütülebilmesi, gerek gençleştirme alanlarından ve gerekse bakım bloklarından her yıl yaklaşık olarak eğitim miktarında hasıla alınabilmesi, gençleştirilen alanlarda ışık ve boşaltma kesimlerinin, gençlik ve sıklık bakımlarının hangi yıllarda ve ne kadar alanda yapılmasının gerektiğini tesbit için gerekli olan silvikültür plan ve uygulama projesinin düzenlenmesinde aşağıda açıklanan genel esaslara uyulacaktır.

1-Silvikültürel planlamanın esasını yaş sınıfları metodunun gereği olan maktalı ormanların gençleştirme sahaları teşkil eder.

Amenajman planlarında bakım etaları ile seçme kesim etaları yer ve zaman belirtilmek suretiyle verildiğinden ayrıca bir zaman planlamasını gerektirmezler.

Silvikültürel planlama yönünden bakım sahaları ve seçme ormanları için verilen yıllık etaların, kesim planındaki özel kolonda tek kalemle gösterilmesi yeterlidir.

2-Silvikültür planı, öncelikle işletmeye açılmış veya açılacak ormanlar için yapılır. Bu da yeterli yolun bulunmasına ve alınacak ürünün değerlendirilmesi olanağına bağlı olup, planlama öncesi bu hususların incelenmesi gerekir.

3-Silvikültür planının süresi, ait olduğu amenajman planının geçerlilik süresine eşit, yani 10 veya 20 yıldır. Şayet silvikültür planı amenajman planının tanziminden birkaç yıl sonra düzenleniyor ise süresi, gecikilen yıl kadar kısadır; ve planlama, amenajman plan süresinin bitiş yılı dikkate alınarak yapılır. Ancak, uygulamada herhangi bir nedenle aksama, gecikme olursa, amenajman plan süresi bitse, dahi gençleştirme başlanmış ve normal kuruluşu değişmiş meşcerelerde çalışmalara

SİLVİKÜLTÜR PLANI VE UYGULAMA PROJESİ

DISPOZİSYONUNA AİT İZAHNAME

B A Ş L I K

Silvikültür Planlarına başlık olarak aşağıdaki ifade yazılacaktır.

"..... Başmüdürlüğü.....İşletmesi.....Bölgesi.....
Serisi Silvikültür planı ve uygulama Projesi"

Ö N S Ö Z

Önsözde, planın düzenlenme nedeni, kimler tarafından düzenlendiği ve temenniler yer alacaktır.

İÇİNDEKİLER

Bu bölümde girişten itibaren plandaki konuların sıra numaraları, isimleri ve hangi sayfalarda yer aldığı belirtilecektir. (Önsöz ve fihristin bulunduğu sayfalara numara verilmeyecektir.)

I- G İ R İ Ŗ

Bu bölümde; amenajman planı başlangıç ve bitiş yılından, idare amaçlarından, plan verilerinden (Mevkii, genel topoğrafik yapı, seri alanı, ağaç türleri ile karışıklık şekli ve nisbeti, işletme sınıfı sayısı, serveti, yıllık ve periyodik ara ve son hasılat ^(etaları) bir önceki veya halen uygulanmakta olan plan dönemindeki müdahalelerden ve sonuçlarından, gençleştirme sahasının bölme numaraları ile alanından, bakım alanı büyüklüğünden, yol durumundan, orman-halk ilişkileri ile mevcut ve mühtemel iş gücünden, canlı ve cansız muhitin zararlılarından, kullanılan gençleştirme şekli (nev'i) ve metodlarından söz edilecektir.

II- İKLİM KOŞULLARI

Bu bölümde inceleme ve soruşturmalara tespit edildiği ölçüde ve özellikle yıllık ortalama ısı, maksimum ve minimum ısılar, yıllık yağış nisbi nem, eriken ve geç donlar, vejetasyon devresi, kurak periyot, hakim ve teklifeli rüzgar yönü yer alacaktır.

III- GENÇLEŖTİRME ALANI ETÜDÜ

Silvikültürel planmaya, Gençleştirme sahaslarının arazide etüdü ile (keşgere durum, yetiştirme muhiti şartlarının tesbiti) ile başlanır.

Bu etütte, planlama için gerekli hususların tesbitinden başka amenajman planına uygunluğu (idare amacı, gençleştirme sahaslarının ayrılmasındaki isabet derecesi, gaye kuruluşu, servet v.b.) da kontrol edilir. Farklı görüş ve verilerde uyumsuzluk varsa, gerekçeli bir rapor ile plan değişikliği teklifinde bulunulur. Amenajman planının uygulanlığı kabul ve ya icabeden değişiklikler sağlandıktan sonra silvikültürel planlamaya başlanır.

devam edilir ve gençleştirme mutlaka tamamlanır. Şayet bazı bölme ve bölmeciklere hiç müdahale edilmeden plan süresi biterse buralar için silvikültür planının uygulaması durdurulur ve bu sahalara yenilenen amenajman planının önerisine göre uygun işleme tabi tutulur.

4-Silvikültürel uygulamaların şematik bir kalıba sokulması mümkün olmadığından Teknik ormancının, serbestçe kendi silvikültür bilgilerini yerel ekolojik koşullara göre değerlendirerek planlamaya konu olan meşcere için en uygun silvikültürel uygulama yöntemini saptaması ve bu hususta vereceği karara dayalı olarak silvikültürel planlamayı yapması gerekir.

5-Silvikültür planında, amenajman planlarında gençleştirme periyoduna alınmış meşcerelerin aktüel kuruluşları, ekolojik koşulları arazide etüt edilerek, doğal gençleştirme için tohum ve siper ağaçlarının yoğunluğu, kozalak ve tohum tutma durumları, bol tohum tutma zamanlarının hangi yıllara rastlayacağı, bol tohum yıllarında bir hektar alana ne miktar tohum düşüleceği, meşcerelerin hazırlama ve hazırlayıcı aralama kesimlerine gereksinimleri olup olmadığı, varsa bu müdahalelerin hangi yıllarda ve ne oranda yapılacağı, tohumlama kesimlerinin tahminen hangi yıllarda uygulanacağı, gerek tohum ağacının yetersizliği ve gerekse yoğun diri örtü nedeniyle doğal gençleştirmenin mümkün görülemediği veya doğal gençleştirme masraflarının yapay gençleştirme masraflarına denk olacağından saptanmasından dolayı yapay gençleştirilmesine karar verilen alanların perileri ve genişlikleri;

Doğal gençleştirilme için toprak hazırlama ve işlemenin zamanı, şekli ve niteliği;

Yapay gençleştirme alanlarında, toprak işlemenin zamanı, şekli ve miktarı ile dikim veya ekim zamanı, bu amaçla uygun orijinal tohum ve fidanın tedariki;

Doğal gençleştirme alanlarında, ıskık kesimlerinin aralıkları ve yılları, boğaltma kesiminin hangi yılda yapılacağı;

Doğal ve yapay gençleştirme alanlarında gençlik-kültür ve sıklık bakımlarının, bakım bloklarında aralama kesimlerinin hangi yıllarda ve ne kadar alanda yapılacağı belirtilir.

6-Detay silvikültür planı ve uygulama projelerinin ne şekilde düzenleneceğine dair izahname ve dispozisyon ile buna ekli 1-9 No.lu cetvel-ler ilişkili olup (Ek: 1/b) silvikültür planı ve uygulama projeleri, bu izahname ve dispozisyona göre sağlıklı bir şekilde düzenlenecektir.

Arazi etütleri, söz konusu gençleştirme alanlarının kuruluşu ile toprak ve topoğrafik yapıdan dolayı tekrar ormanlaştırılmasına engel bir durumun bulunup bulunmadığı açısından gençleştirme sahasını teşkil eden bölme ve bölmeciklerin (meşçere tipleri itibarıyla) her birinde ayrı ayrı yapılır. Amaç, amenaajman planının tesbit ve önerilerini kontrol etmekle birlikte; alanın gençleştirmeye uygun olup olmadığını, gençleştirme metodunun ve uygulanacak işletme şeklinin kararlaştırılmasına ve gençleştirmenin başarıları için meşçereye diri ve ölü örtüye, toprağa yapılması gereken müdahaleleri tayine yarayacak bilgileri toplamaktır.

Arazi etütlerinden elde edilmek istenen bilgileri, yetiştirme yerine ve meşçereye ait bilgiler olarak iki grupta toplayabiliriz.

Yetiştirme yerine ait bilgiler, mevki, iklim ve toprakla ilgili bilgileri içerir.

Meşçereye ait bilgiler, ağaç türü, karışımı çab ve yaş sınıfı, kapallılık tohum ağacı durumu ve dağılımı, meşçerenin sağlık durumu, tehlikeli olabilecek canlı ve cansız zararlılar, muhtemel ilk bol tohum yılı, hazırlama ve tohumlama kesimlerine ihtiyaç olup olmadığı, istifade edilir gençlik sahaları ve bunların vüs'atleri yerleri v.b. hususları kapsar.

Gençleştirme Alanının etüdü için :

1- Gençleştirme alanı haritası üzerinde gerekli işlemlerin yapılması için, 1: 10000 ölçeğe büyütülecektir.

2- Gençleştirme alanı etüd cetvelleri (Dispozisyon ekindeki örneklerle göre a) Amanaajman planı verileri, b) Arazi incelemeleri cetvellerinin tanzini) düzenlenecektir. Sözü geçen cetveller büro ve yeterli arazi çalışmaları sonucunda doldurulacaktır. (Her cetvelin doldurulmasına dair açıklamalar, cetvellerin arkasında vardır.)

Ancak, her zaman planlamaya esas teşkil edecek doneleri bu cetvellerin ilgili sütunlarına sığdırmak mümkün olmayabilir. Bu gibi durumlarda, etüdü yapanlar, cetvelin dar sütunlarına bağlı kalmaksızın planlama için gerekli görülen detaylı bilgileri yeterli düzeyde etüd ve not etmelidirler.

Silvikültür planı düzenlenmeden önce, bağlanmış gençleştirme uygulamaları var ise, bunlar hakkında metin bölümünde açıklamalarda bulunulur. Ayrıca amenaajman planı ile aktüel durum arasında değişiklik bulunursa durum gereğince açıklanır.

Cetvel 2'nin 25, 26 ve 27'inci sütunlarına yazacağımız ibareler 1- 22 sütunlara ait bilgilerin iyice değerlendirilmeleri sonucunda, belli bir karar ürünü olacaktır. Bu kararın isabetli verilmesi olmasa gerektir. Çünkü verilen bu karar planlama ve uygulamanın dayanağı olacaktır. Bunun doğru verilmesi gençleştirme çalışmalarını başarıya götürecektir, zira ve zaman kaybını önleyecektir.

Bir meşçerenin doğal veya yapay yolla gençleştirilmesine karar verilirken, aşağıda zikredilen hususlar dikkat nazara alınır:

- 1- Meşçerenin sağlık durumu ve gövde kalitesi;
- 2- Tohum ağaçlarının miktar ve dağılışı;
- 3- Tür değişikliği konusu;
- 4- Getirilecek gençliğin siper ihtiyacı;
- 5- Sahanın diri örtü durumu ve otlatmaya eğilimi;
- 6- Toprağın iskelet muhtevası;
- 7- Gençleştirme maliyeti;

Bunlar dışında gençleştirme şeklinin tayininde etkili olabilecek diğer lokal faktörlerin de dikkate alınması doğaldır.

Doğal ve yapay ^{tensilin} kararlaştırılmasında, yukarıya kaydedilen kriterlerden bazen bir tanesi yeterli olabileceği gibi, bazen de bir kaçının veya hepsinin dikkate alınması gerekebilir.

Doğal ve yapay tensile konu meşçerelerin bölme içindeki mekanen dağılışı da kriterlerden biri olabilir şöyleki:

Bir bölme içersinde dağınık vaziyette ve birbiri içersine girmiş durumda tensil sahaları varsa ve bunların bir kısmının doğal, bir kısmının yapay yoldan gençleştirilmesi mümkünse ve yapay yoldan gençleştirilmesi söz konusu sahalarda daha fazla ise hepsinin yapay yoldan gençleştirilmesi uygun olur. Şayet bir bölmenin bir bölümünde doğal, diğer bölümünde yapay yoldan gençleştirilmesi uygun ise; yani sürütme ve kaçırma sırasında gençlik zarar görmeyecekse, aynı bölme içersinde, hem doğal ve hem de yapay gençleştirme mev'inin tatbiki uygun olur.

Bu bölümde karşılaşılabilecek önemli konulardan birisi de öncü gençliktir:

Teknik elemanın maksatlı bir müdahaleyi olmadan, rastlantılarla oluşmuş gençliklere "Öncü Gençlik" denir.

Öncü gençlikler ya bölme içinde büyük alanlara (0,5 Ha. ve daha fazla) yayılmış veya bölmenin muhtelif yerlerinde, büyüklü küçüklü sahalarda halinde bulunurlar.

Büyük alanlara yayılmış öncü gençliklerden istifade edebilmek için, bunların kalitesi boyu ve yaşlı meşçerenin kapallılığı göz önünde bulundurularak karar verilir. Örneğin, yaşlı meşçere tabii gençleştirmeye elverişli, öncü gençlik, getirilecek yeni nesille kaynağabilecek durumda fakat büyük çoğunluğu kalitesiz veya baskı altında büyüme enerjilerini yitirmiş yani dejenerasyona uğramışlar ise bu gibi öncü gençlikten asla istifade edilmez, yeniden gençlik elde edilir.

Söz konusu gençlik, kaliteli ve getirilecek gençlikle kaynağacak iyileşme göstermekte ise bu kere yaşlı meşçere boğaltılır.

Diğer bir örnek; yağlı meşşere kapalılık bakımından elverişsiz, öncü gençlik boylu ve kaliteli ise yağlı fertler budanarak çıkarılır. ve daha sonra gençlikte bakım yapılır.....v.s.

Bölmenin muhtelif yerlerinde teşekkül etmiş öncü gençliklerden faydalanabilmek için, bunların yeni nesille kaynaşip kaynaşmayacakları, yaş sınıfları düzenini bozup bozmayacakları çok iyi tetkik edilmelidir.

Öncü gençlikler fena vasıflı iseler, vüs'atleri ne olursa olsun kaldırılır. (Cetvel No. 1, 2)

IV- KESİMLERE İLİŞKİN HUSUSLAR

1- Gençleştirme sahalarına ilişkin hususlar :

Bu kısımda bol tohum yıllarının tekkerrüründen, tohum döküm zamanın dan; hazırlama, tohumlama, ışık ve boğaltma kesimlerinin şiddet ve zamanından; gençliğe asgari zarar verecek tedbirlerden, zon genişliklerinden, kaldırılacak öncü gençliklerden v.b. hususlardan söz edilecektir.

2- Bakım sahasına ilişkin hususlar :

Bu kısımda aralamalarda takip edilecek yol ve aralamaların şiddetinden, budama, alt tesis ve zararlılardan, ikinci periyoda alınabilecek bakım sahalarından v.b. hususlardan söz edilecektir.

V- ARAZİ HAZIRLIĞI, TOPRAK İŞLEMESİ, EKİM VE DİKİM İLİŞKİN HUSUSLAR

Burada, gerek tabii gerekse sun'i olarak gençleştirilecek bölmelerdeki ölü ve diri örtü temizliğinden ve zamanından, kullanılacak toprak işleme metodları ile alet ve malzemelerden, işleme derinliği ve zamanın dan, gerekli toprak koruma tedbirlerinden, ekim ve dikim metodları ile zamanlarından, v.b. hususlarından söz edilecektir.

VI- KORUMAYA İLİŞKİN HUSUSLAR

Bu kısımda, yangın emniyet yolları, tabii ve sun'i gençleştirmelerde tel çit, bekçi istihdamı ve barakası, telefon hattı, gençlik zararlıları ile mücadele, usülsüz kesimler, gençleştirme sahasının çevre köylere ilanı v.b. hususlar yer alacaktır.

VII- GENÇLEŞTİRİLECEK BÖLÜMLERİN ZAMAN VE MEKAN İTİBARIYLA PLANLAMASI

1- Tabii gençleştirmeye ilişkin planlama :

Bu kısımda tabii gençleştirme metodları (B.Saha Siper, Zon Siper, Dar şeritlerde Traşlama) ile kesime bağlama zamanlarından (aylar itibarıyla) sahadan çıkarılacak zamandan bahis edilerek bu hususlara ait planlamalar yer alacaktır. (Cetvel No. 3, 4, 5)

2- Yapay gençleştirmeye ilişkin planlama :

Burada yapay gençleştirme planı yer alacaktır. (Cetvel No. 6)

3- Gençlik-Kültür bakımı planı :

Burada gerek doğal ve gerekse yapay olarak gençleştirilecek sahalarda yapılacak olan gençlik bakımları bir cetvel halinde yer alacaktır. (Cetvel No. 7)

VIII- KESİM İÇERİ VE HASILAT DÜZENLEME TABLOSU

Burada, doğal ve yapay gençleştirme, meşşere bakımı ve varsa seçme işletme sınıfından alınacak hasılatlar dengelene de (mümkün olan eşit hasıla) dikkate alınarak toplu bir şekilde tablo halinde verilecektir. (Cetvel No. 8)

IX- MALİ PORTE

Bu bölümde, koruma (Tel çit, bekçi, bekçi barakası, telefon hattı, yangın emniyet yolları, zararlılar ile mücadele v.b.) tabii ve sun'i tensil (değerlendirilemeyen diri örtü ve ölü örtü temizliği, toprak hazırlığı-işlemesi, ekim, dikim, v.b.), doğal ve yapay olarak gençleştirilen alanlarda gençlik-kültür bakımı uygulamaları ile ilgili gerçek iş günü sayısı ve malzeme miktarları kaşif cetvelinde yer alacaktır. (Cetvel No. 9)

S O N S Ö Z

Burada, unutulmuş hususlar, gözlemlerin not edilmesi gerekliliği, plan uygulandıkça çıkarılacak servet miktarı ile görülecek tüm iş gününün planda, öngörülen uygulama ve iş günü kullanılmasına paralel olarak hazırlanacak cetvellere kaydı, uygulamaya olanak sağlanması gibi hususlar yer alacaktır.

AMENAJMAN PLANI VERİLERİ

EK : 1/CETVEL : 1

Sıra No.	Meşçere Tipi	Alanı (Ha.)	Bonitet	Orta Yaşı	HEKTARDA			Progresif artış (m3)	Eta (m3)	Genel sahada Eta (m3)
					Ağaç adedi	Servet (m3)	Artım (m3)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

1 : Bu cetvelin doldurulması ile ilgili açıklama başka sayfadadır.

Cetvel : 1 in doldurulmasına ait açıklamalar

1. Sütuna, tensil sahasındaki bölme numaraları,
2. " bölmelerde bulunan meşçere tipleri.
3. " meşçere tiplerinin alanları,
4. " " " bonitetleri,
5. " " " orta yaşı,
6. 7, 8.sütunları, " " ha.daki ağaç adedi, serveti (m3, artım (m3) amenajman planındaki ilgili cetvellere alınarak yazılacaktır.
9. Sütuna, 8.sütundaki değerler periyot uzunluğunun yarısı ile çarpıldıktan sonra yazılacaktır.
10. Sütun'a 7 ve 9. sütundaki değerlerin toplamı yazılacaktır.
11. Sütuna, 3. ve 10.sütundaki değerlerin çarpımı yazılacaktır.

MEŞÇERENİN	TOPRAK ÖZELLİKLERİ				Ölü Örtü	Diri Örtü (Çalı ve ot tabakası, elementleri, sıklığı, dağılışı ve alan) Ha.	Ağaç türü, karı-kırlık, sıklık, şekli ve oranı	Gelişme Çağı	Kapalılık
	Bakış	Yükseklik	% Meyilli	Toprak Türü	İskelet Muhtevası (Tağılık derecesi)	Derinliği			
1. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
4. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
9. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
10. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
11. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
13. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
14. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
15. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
16. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
17. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
18. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
19. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
20. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
21. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
22. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
23. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
24. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
25. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
26. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11
27. Tipi	3	4	5	6	7	8	9	10	11

NOT: Bu cetvelin doldurulması ile ilgili açıklama arka sayfadadır.

1. sütuna tensil sahasına giren bölmelerin numaraları.
2. sütuna tensil sahasına giren bölmelerdeki meşçere tipleri yazılacak, bu meşçere tipleri için arazi üzerinde yapılan tespitler her meşçere tipinin karşısında bulunan ilgili sütunlara aşağıdaki açıklama gözönünde bulundurularak kaydedilecektir.
3. sütuna, meşçere tipinin (bölmesinin) hatası,
4. " " " " Yüksekliği,
5. " " " " Meyli (%),
6. sütuna, toprak türü: Toprağın mekanik terdini; toprağın tekstürü kum toprağı, kumlu balçık, balçık kum, matedil balçık, ağır balçık, kil toprağı şeklinde ifade edilir.
7. sütunda, toprağın iskelet muhtevası: tağılık derecesi, (az tağı, orta derecede tağı, çok tağı, pek çok tağı ve kayalık) olarak ifade edilecektir.
8. sütuna, toprağın derinliği: pek az (15 Cm. ye kadar), az (16-30 Cm.), orta derin (30-60 Cm.), derin (60-120 Cm.), pek derin (120 Cm. den fazla) şeklinde yazılacaktır.
9. sütuna, ölü örtü durumu: dağılışı, yaprak, gümrü ve humus tabakalarının takribi kalınlıkları ile humus formları (mull tipi humus, moder= gümrü tipi humus, ham humus) olarak ifade edilecektir.
10. sütuna, diri örtünün tür veya türleri, toprağı örtme dereceleri, dağılışı, tahmini alanları, gençleştirmeye etkisi, gençleştirme şartlarının yaratılması için, diri örtüye yapılması gereken müdahale şekli.
11. sütuna, karışıklığa giren ağaç türleri, karışıklık şekli (münferit, küme, grup, sıra, şerit) ve oranı (% olarak) ifade edilecektir.
12. sütuna, meşçere tipinin gelişme çağı (Gençlik, sıklık, sıralık, di-reklik, ince ağaçlık, orta ağaçlık, kalın ağaçlık), yazılacaktır.
13. sütuna, meşçerenin kapalılığı (Boşluklu kapalı % 10 ve daha az, gevşek kapalı % 11-40, orta kapalı % 41-70, kapalı ve tam kapalı % 71-100, sıkışık kayalgırlık kapalı % 100 den fazla, dikine kapalı (seçme kuruluşundaki meşçereler için) şeklinde ifade edilecektir.
14. sütuna, meşçere tipinin gövde kalitesi (kusursuz, az kusurlu, çok kusurlu, vasat, fena) tabirleri ile ifade edilecek ve ayrıca faydalanılabilir kalitedeki fertlerin yeterli olup olmadığı belirtilecektir.
15. sütuna, meşçere tiplerinde yeterli miktar ve dağılışı tohum ağacı bulunup bulunmadığı (gövde formu, tepe gençliği, tohum verme çağı göz önünde bulundurularak) belirtilecektir.
16. sütuna, meşçereler içinde öncü gençlik bulunup bulunmadığı, kabule şayan öncü gençlik varsa meşçere içindeki dağılışı ve büyüklükleri yazılacak ve 1/10000 lik haritasına da işlenecektir. (Öncü gençlik konusu izahnamede daha geniş olarak açıklanmıştır.)
17. sütuna, otlatma, haşare, mantar, yangın, don, rüzgar, usulsüz kesimler v.b. zararlılar kaydedilecektir.
18. sütuna, varsa mevcut yolların cinsi, tülü yazılacaktır.
19. sütuna, gençleştirme için ihtiyaç duyulan yollar cins ve töl olarak yazılacaktır.
20. sütuna, ağaç türlerinin tohum dökümleri esnasındaki hakim rüzgar yönü yazılacaktır.
21. sütuna, meşçere bakımından tehlike yaratabilecek rüzgarın yönü belirtilecektir.
22. sütuna, meşçerede gerek tabii ve gerekse suni yoldan gençleştirilmesi mümkün olmayan, çok sarp, kayalık, çığ. yatağı gibi lokal sahaların tahmini alanları yazılacaktır.
23. sütuna, arazi hazırlığı ve toprak işlemesi yapılacak sahaların alanları yazılacaktır.
24. sütuna, toprak işlemesinin şekli (tam alan, şerit, teras...v.s.) ve kullanılacak aletler (tırmık, çapa, pulluk traktör, dozer v.b.) kısaca belirtilecektir.
- 25-26 ve 27. sütuna, diğer sütunların doldurulmasından sonra, izahnamede ki hususlarda göz önünde bulundurularak, varılacak kanaate göre tespit edilen gençleştirme nevi metodunun adı ve bu metodla gençleştirilecek o-

ARAZİ İNCELEMELERİ

EK: 1/CETVEL: 2/b

Övde alitesi	Tohum ağacı Durumu	Öncü gençlik Durumu	Canlı ve cansız zarar- lılar	YOL DURUMU		RÜZGAR YÖNÜ		Tabiaten koru- maya ayrılacak sahalar
				Mevcut yol	İhtiyaç Durulan yol	Tohum Dökümü sırasında	Hakim	
14	15	16	17	18	19	20	21	22

ARAZİ İNCELEMELERİ

EK: 1/CETVEL: 2/c

Arazi hazırlığı ve toprak işlemesi yapılacak sahalarda		Gençleştirme nev'i ve metodu		
Alanı Ha.	Şekli	Tabii	Sun'i	
			Dikim	Ekim
23	24	25	26	27

Alt Periyot No :	I	II	III	TOPLAM
Bölmeler				
Saha (Ha.)				
Eta=Servet + Prog.az.artım				
Periyot Yılları				
1	3	4	5	6

NOT: Bu cetvelin doldurulması ile ilgili açıklama arka sayfadadır.

Cetvel : 3 ün doldurulması

A- Yatay Sütunların doldurulması:

- 1- Alt Periyot sütununa, gençleştirme sahası kaç alt periyoda(Blok) ayrılacaksa, bunların numaraları roman rakamı ile yazılacaktır.
- 2- Bölmeler sütununa; alt periyotlara giren bölmeler yazılacaktır.
- 3- Saha sütununa; gençleştirilecek bölmelerin ve bölmeciklerin sahası(Ha) yazılacaktır.
- 4- Eta = Servet + Prog.azalan artım; sütununa bu metodla gençleştirilecek sahanın etası; yani serveti ile progresif azalan artımının toplamı yazılacaktır.

B- Düşey sütunların doldurulması:

- 1- Sütuna, periyot yılları plândan alınıp yazılacaktır.
- 2- Sütunda, periyot yılları içerisinde tespit edilen faydalanılacak bol tohum yılları (X) işareti ile gösterilecektir.
- 3, 4, 5. sütunlarda yıllara göre alt periyotlarda (Blok) uygulanacak kesimler rumuzlarla ve miktar (m3) itibarıyla belirtilecektir.

Kesimlere ait rumuzlar:

H.K. = Hazırlama Kesimi
T.K. = Tohumlama "
I.K. = Işıklama "
B.K. = Boşaltma "

Toplam ve 6. sütunda her sütunun yatay toplamaları gösterilecektir. Periyot müddeti içinde gençlikte, çoğu hallerde sıklık bakımı yapılması gerekeceğinden bunlara ait rumuzlarda aşağıda gösterilmiş bulunmaktadır:

G.B. = Gençlik Bakımı
S.B. = Sıklık Bakımı

ZON SİPER VAZİYETİ İLE GENGLEŞTİRİLECEK MESÇERELER İÇİN
KESİM PLANI

Ek:1/ CETVEL: 4

Yıllar	Bölme No:..... Zon No :..... Saha (Ha)..... Eta (M3):.....	Bölme No:..... Zon No :..... Saha (Ha)..... Eta (M3):.....	Bölme No:..... Zon No :..... Saha (Ha)..... Eta (M3):.....	Bölme No:..... Zon No :..... Saha (Ha)..... Eta (M3):.....	Bölme No:..... Zon No :..... Saha (Ha)..... Eta (M3):.....	TOPLAM	
1	2	3	4	5	6	7	8

Noti:1) Bu cetvelin doldurulması ile ilgili açıklama arka sayfaadır.
2) Zon siper metodunun uygulanması nedeni metin bölümünde açıklıkla belirtilecektir.

Cetvel : 4 ün doldurulması

A- Yatay sütunlarda:

- 1- İlk sütuna, gengleştirilecek bölmenin numarası,
- 2- 2. Sütuna, sen numarası,
- 3- 3. Sütuna,zenun bölmeye isabet eden sahası,
- 4- 4. Sütuna, bölmenin sen içerisinde kalan sahasına isabet eden eta, yazılacaktır.

B- Düşey sütunlarda:

1. Sütuna, periyet yılları plandan alınıp yazılacaktır.
 2. Sütunda, periyet içerisindeki faydalanılacak bel tekum yılları (X) işaretleri ile belirtilecektir.
 - 3, 4, 5, 6, 7. Sütunlara yıllara göre zenlarda uygulanacak kesim şekilleri (rumuzlarla) ve miktarı (M3) yazılacaktır. (Rumuzlar 3 nolu cetvelde gösterilmiştir.
- Toplam ve 8. sütun'a her sütunun yatay toplamaları yazılacaktır.

DAR ŞERİT TRAŞLAMA VAZİYETİ İLE GENÇLEŞTİRİLECEK

BÖLÜMLER İÇİN KESİM PLANI

EK: 1/ CETVEL : 5

Boi Tohum Yılları	Bölme No.	Servet (M3/Ha)	Artım (M3/Ha)	Meşçere genişli- ği(m)	Müdahale Cephesi adedi	TRAŞLAMA ŞERİDİ			Yıllık son ha- sılat etası (m3)	N O T
						Adedi	No	Geniş- liği (m)	Uzunlu- ğu(m)	Alanı (Ha)
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
										13
										14

- 1) Bu cetvelin doldurulması ile ilgili açıklama arka sayfadadır.
- 2) Dar şerit metodunun seçilmesine ait gerekçe metin bölümünde açıklanacaktır.
- 3) Müdahale cephesindeki dar şeritlerin numaraları 1'den başlayarak mutselsilsilen devam ettirilecektir.

Cetvel : 5 in doldurulması

1. Sütuna, periyot yılları planıdan alınıp yazılacaktır.
2. Sütunda, periyot yılındaki bol tohum yılları(X) işareti ile gösterilecektir.
3. Sütuna, bu metodla gençleştirilecek bölmelerin numaraları yazılacaktır.
4. 5. Sütunlara, ha. daki servet ve artım amenajman planından alınarak yazılacaktır.
5. Sütuna, meşçere genişliği (harita üzerinde ölçülerek) yazılacaktır.
7. Sütuna, müdahale cephesi adedi (şerit adedinin periyot yılındaki faydalanabileceğimiz tohum yılı adedine bölünmesi ve kısıratlarının 0,1 olsa dahi yukarı yuvarlanarak tamablağ edilmesiyle bulunur, örneğin 2,2 3 gibi) yazılacaktır.
8. Sütuna, traşlama şeridi adedi (meşçere genişliğinin şerit genişliğine bölünmesi ile ve kısıratların yukarıya yuvarlanarak tamablağ edilmesi suretiyle bulunur) yazılacaktır.
9. Sütuna, 1 den itibaren numaralanmış olan şeritlerden aynı yıl içinde müdahaleye tabii tutulacak şeritlerin numaraları yazılacaktır.
10. Sütuna, traşlama şeridinin genişliği (Ağaç türüne göre tohumun optimal tohumlama mesafesi dikkate alınarak tespit edilecektir) yazılacaktır.
11. Sütuna, traşlama şeridinin uzunluğu (Harita üzerinde ölçülerek) yazılacaktır.
12. Sütuna, 10. ve 11. sütunlardaki değerlerin çarpımı ha. a çevrilerek yazılacaktır.
13. Sütuna, müdahale yılına isabet eden traşlama şeritlerinin numaralarıdaki servetleri ile progressif azalan artımlarının toplamı yazılacaktır.
14. Sütuna, plânlayıcının önemli gördüğü notlar kaydedilecek şekilde örneğin.....no.lu şeritlerde tohum takviyesi,.....no.lu şeritlerde hazırlama kesimleri,.....şeritlerde tohumluk bakımı v.b.

E	Ö	L	M	E	Uygulama Yılı	DİRİ ÖRTÜ TEMİZLİĞİ				TOPRAK İŞLEMESİ			
						TAM ALANDA	İnsan gücü	Makine	İnsan gücü	TAM ALANDA	İnsan gücü	Makine	Makine
2		3	4	5		6	7	8	9	10	11	12	13

Bu cetvelin doldurulması ile ilgili açıklama arka sayfadadır.
)Silvikültür planı düzenlenmeden önce, aynı bölgelerde yapılmış yapay gençleştirme çalışmaları bulunması halinde bu konuda gerekli ayrıntılar bu cetvelin alt kısmına yazılacaktır.

Cetvel : 6 nın doldurulması

1. Sütuna, gençleştirme sahasının boşaltılacağı yıl yazılacaktır.
2. 3, 4. sütunlara gençleştirilecek bölmenin numarası, alanı ve serveti yazılacaktır.
5. Sütuna, sun4i gençleştirmenin yapılacağı yıl yazılacaktır.
6. ve 7. sütunlara tam alanda, insan ve makina gücü ile yapılacak diri örtü temizliği ha. olarak yazılacaktır.
8. ve 9. sütunlara, seritlerde insan ve makina gücü ile yapılacak diri örtü temizliği ha. olarak yazılacaktır. Gerekli görülüyorsa serit genişliği ve seritler arası mesafe belirtilecektir.
10. 11. sütunlara, tam alanda, insan gücü ve makina ile yapılacak toprak işleminin miktarları yazılacaktır.
12. 13. sütunlara, seritlerde insan gücü ve makina ile yapılacak toprak işleminin miktarları (Ha.) olarak yazılacaktır.
14. 15, 16, 17, 18. sütunlara, dikilecek fidanların türü, yaşı, aralık-mesafesi, miktarı, orijini ve fidanlığı yazılacaktır.
- 19, 20, 21. sütunlara, ekilecek tohumun türü, orijini, miktarı (kg.) yazılacaktır.
22. Sütuna, tür değişikliği yapılacaksa buna ait düzenlenmiş ve Merkezce onaylanmış raporun tarihi öncelikle ve diğer önemli hususlar yazılacaktır.

SUN'I GENÇLEŞTİRME PLANI

EK: 1/CETVEL:6/b

DİKİLECEK FİDANLARIN					EKİM			DÜŞÜNCELER
Türü	Yaşı	Aralık Mesafesi	Miktarı (adet)	Orijini ve fidanlığı	Türü	Orijini	Miktarı (kg)	
14	15	16	17	18	19	20	21	22

NOT : Bu cetveli doldurulması ile ilgili açıklama arka sayfadadır.

GENÇLİK-KÜLTÜR BAKIMI

EK : 1 / CETVEL : 7

YILI	BÖLME NO.	YAPILACAK İŞİN		TAMAMLAMADA FİDAN İHTİYACI				DÜŞÜNCELER
		NEV'İ	ALANI (Ha.)	TÜRÜ	YAŞI	MİKTARI (1000 Adet)	Orijini ve Fidanlık Adı	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

- NOT : 1) Tamamlamalar % 20 başarısızlık varsayımına göre yapılacaktır.
 2) Tamamlamalar % 10'dan fazla münferit kurumalarla daha küçük oranlarda da olsa (500 m²) kurumlarda yapılacaktır.
 3) Bu cetvelin doldurulması ile ilgili açıklama arka sayfadadır.
 4) Gerekir ise, gençlik ve kültür bakımları için 2 ayrı cetvel düzenlenebilir.

Cetvel: 7' nin doldurulması

- 1'inci sütuna, gençlik-kültür bakımı (tabii veya suni gençleştirmeler sonucu) yapılacak yıl yazılacaktır.
- 2'inci sütuna, gençlik-kültür bakımı yapılacak bölmelerin numaraları yazılacaktır.
- 3'üncü sütuna, yapılacak bakımın nev'i (tamamlama, çapa, ot alma, seyreltme, hasare ve hastalıklarla mücadele.....v.b.) yazılacaktır.
- 4'sütuna, bakım nev'inin anlamı yazılacaktır.
- 5, 6, 7, 8'inci sütunlara, tamamlamada kullanılacak olan fidanların türü, yaşı, miktarı, orijin ve fidecilik adı yazılacaktır.
- 9'uncu sütuna, önemli görülen notlar yazılacaktır.

KESİM İÇMAL VE HASILAT DÜZENİLEME TABLOSU

CETVEL: 8

[illegible]

Cetvel : 8 in doldurulması

1. Sütuna, periyot yılları yazılacaktır
2. Sütuna, tabii gençleştirme sahalarının bölme, alt periyot numaraları yazılacaktır.
3. Sütuna, tabii gençleştirmeye giren bölmelerin zon ve gerit numaraları yazılacaktır.
4. Sütuna, bölmedeki ağaç türleri yazılacaktır.
5. Sütunda, tabii gençleştirme metodları ile alınacak eta miktarı belirtilecektir. (Bu miktarlar 3 nolu cetvelin 8; 5 nolu cetvelin 13. sütunundan alınacaktır.)
- 6, 7, 8. Sütunlara, sum'i gençleştirme yapılacak bölmelerin numaraları, ağaç türleri, o yıla isabet eden etaları yazılacaktır. (Eta, sum'i gençleştirme yapılacak alandaki servetle progresif azalan artımın toplamıdır.)
9. Sütuna, serinin amenajman planında o yıla tertip edilen bakım bloku numarası yazılacaktır.
10. Sütuna, bakım blokundaki ağaç türleri yazılacaktır.
11. Sütuna, blokun bakım etası (Amenajman planından alınacak) yazılacaktır.
- 12, 13, 14. Sütunlara, yıllık kesim parseli dahilindeki bölmelerin numaraları, ağaç türleri ve etası (amenajman planından) alınarak yazılacaktır.
15. Sütuna, mevcut bütün ağaç türleri yazılacaktır.
16. " , 5, 8, 11 ve 14. sütunlardaki etalar toplamı yazılacaktır.

SILVİKÜLTÜR PLANININ UYGULANMASINA AİT İŞ PROGRAMI CETVELİ

EK:1/Cetvel: 9/a

Y A P I L A C A K İ Ş İ N	Birim	19..				19..			
		Miktarı	Ha.da	İşgünü	Toplam İşgünü	Miktarı	Ha.da	İşgünü	Toplam İşgünü
NE V : 1	3	4	5	6	7	8	9	10	11
İşçi ile diri örtü temizliği	Ha.	50	...	...	...	...	...	...	...
Makina ile diri örtü temiz.	Ha.	50	...	...	...	...	...	...	...
Ölü örtü temizliği	Ha.	5	...	...	...	...	...	...	...
İşçi ile toprak işlenmesi(X)	Ha.	45	...	...	...	...	...	...	...
Makina ile toprak işlenmesi	Ha.	50	...	...	...	...	...	...	...
Ekim	Ha.	...	...	...	...	...	...	...	...
Dikim	Ha.	...	...	...	...	...	...	...	...
Tamamlama	Ha.	...	...	...	...	...	...	...	...
Çapa	Ha.	...	...	...	...	...	...	...	...
Ot alma	Ha.	...	...	...	...	...	...	...	...
Seyreltme	Ha.	...	...	...	...	...	...	...	...
Tel çit	Km.	3	...	...	...	...	...	...	...
Bekçi	Adet	1	...	...	...	...	...	...	...
İşçi barakası	Adet	1	...	...	...	...	...	...	...
Bekçi kulübesi	Adet	1	...	...	...	...	...	...	...

(X)Not:-Bir çift öküz 3 işçi gücüne eşit kabul edilerek 4. sıradaki işçi işgünü hesaplanır.
-Yıllara ait sütun adedi, plan dönemindeki uygulama yıl sayısına göre tesbit edilir.
-Cetvelin doldurulması ile ilgili ayrıntılar ekte sayılmaktadır.

[illegible]

2

1

EK: 2

TABİİ GENÇLEŞTİRME VEYA NORMAL BALTALIK YENİLEMESİNE

AİT 1. KEŞİF ÖZETİ

(Dispozisyon ve İzahnamesi)

I- PROGRAMA ALINAN PROJE ALANININ :

Başmüdürlüğü	:
İşletmesi	:
Bölgesi	:
Serisi	:
Ekim No.su	:
İşçilere tipi sembolü	:
İkhası	:
Sahazın Ame.Pla.göre kuruluş gayesi:	:
İli - İlçesi	:

II- BİRİM FİAT ANALİZİ :

(Koru ormanlarında yapılacak doğal gençleştirmelerle normal baltalıkların yenilenmesinde aşağıdaki iş karakteristiklerine ait birim fiat analizleri tanzim edilir.)

a- Diri Örtü Temizliği :

(Değerlendirilecek ürünler için kesme-tesima masrafları üretim giderlerinden karşılanacağından projeye dikkate alınmaz) Ekonomik değeri olmayan diri örtünün temizlenmesi için 1 Ha. alanda gerekli iş günü ile rayiç gündelik çarpılarak saptanır.

b- Ölü Örtü Temizliği :

(Şayet gerekiyorsa) Ölü örtünün temizlenmesi için 1 Ha. alanda gerekli iş günü ile rayiç gündelik çarpılarak saptanır.

c- Toprak İşlemesi :

Uygulanacak toprak işleminin şekline ve nisbetine göre 1 Ha. alanda gerekli iş günü (işçi, işçisi ile birlikte 1 çift öküz için gibi) ile rayiç gündelik çarpılarak saptanır.

d- Tohum temini ve Ekimi :

1 Ha. alana (tabii gençleştirmeye yardımcı olmak üzere) gerekecek tohum miktarı ve tohumun 1 Kg.ının temini için yapılacak masraf tesbit edilerek ve Ekim için gerekecek iş günü ile işçi gündeliği çarpılarak saptanır.

e- Dikenli Tel çit ile Çevirme :

Dikenli telçit tesisi 184 sayılı tebliğ ile 20.7.1972 Gün ve 1720 sayılı tamim esaslarına göre hesaplanan 1 Km.lik çit için lüzumlu malzeme ve kazı miktarı aşağıya çıkarılmış olup 1 M 3 kazığın katranlanması, çukurlara konması ve sıkıştırılması için 15 saat işçiye; 1 M 3 kazı

çukurunun açılması, boşaltılması ve daha sonra doldurulması için 6.20 saat işçiye; 500 Kg. dikenli telin kazıklara tesbiti, gerilmesi için 125 saat işçiye ihtiyaç bulunduğu esastan hareketle ve rayiç fiatlarla, gündelikler dikkate alınarak 1 Km. dikenli tel çit maliyeti hesaplanacak ve keşif Özetine bir kalemde yazılacaktır.

1 Km. Dikenli Tel Çit Maliyeti:

Lüzumlu malzeme ve yapılacak işin nevi	Birimi	Miktarı	Birim Fiati	Tutarı TL.
1-Tel çit kazığı	M 3	5.012 M 3		
2-Dikenli tel	Kg.	500		
3-Tesbit çivisi	Kg.	8		
4-Çukur açılması ve doldurulması	Saat/İşçi	44.85		
5-Kazıkların hazırlanması, katranlanması ve çukurlara konması.	Saat/İşçi	75.18		
6-Dikenli telin kazıklara tesbiti ve gerilmesi	Saat/İş.	125.00		

Toplam:

III- 1.KEŞİF ÖZETİ :

(Birim fiat analizi ile tesbit olunan birim fiatlar dikkate alınarak)

.....İşletmesi.....Bölgesi.....serisi

.....Ko.lu bölmesinde yapılacak gençleştirmeye/baltalık yenilemesine ait Keşif Özeti:

Sıra No	Yapılacak İşin Nevi	Miktarı	Birimi	Birim Fiati TL.	Tutarı TL.
1	Diri Örtü Temizliği		Ha.		
2	Ölü Örtü Temizliği		Ha.		
3	Toprak Hazırlığı		Ha.		
4	Tohum temini ve Ekimi		Ha.		
5	Dikenli telçit çekilmesi		Km.		
6	-----		--		

T o p l a m :

Bu 1. Keşif Özeti tarafımdan düzenlendi. / / 198

.....Orman Bölge Şefi

Tetkik edildi.

İşletme Müdürü

Uygundur / / 198.
Ağaçlandırma ve Sil.
Grup Müdürü

Tasdik Olunur / / 198.
Orman Bölge Başmüdürü

TÜR DEĞİŞİKLİĞİ TEKLİF RAPORU
(DISPOZİSYONU)

1. a) Başmüdürlüğü :
- b) İşletmesi :
- c) Bölgesi :
- d) Serisi :
- e) Bölme numaraları :
- f) Meşcere tipleri :
2. Sahası :
3. Tensil periyoduna girip
girmedigi :
4. a) İşletme Şekli :
- b) İşletme Sınıfı :
5. a) Mevcut asli ağaç türleri :
(Amenajman planına göre)
- b) Mevcut asli ağaç türlerinin
% nisbetleri (arazi tutana-
ğına göre) :
- c) Mevcut meşcerenin kapallık
durumu (arazi tutanağına
göre) :
- d) Mevcut meşcerenin sağlık du-
rumu (arazi tutanağına göre):
6. a) Arazinin topoğrafik yapısı
(arazi tutanağına göre) :
- b) Arazinin ortalama meyli
(arazinin tutanağına göre) :
- c) Arazi bakışı(Arazi tutana-
ğına göre) :
- d) Arazi ortalama rakımı(ara-
zi tutanağına göre) :

7. a) Toprak türü, textürü, strük-
türü ve derinliği (arazi tu-
tanağına göre) :
- b) Anatağı (arazi tutanağına
göre) :
8. Amenajman planındaki gaye
kuruluşu :
9. Tür değişikliğine gitme ne-
denleri :
10. Getirilmesi önerilen tür
veya türlerin ;
- a) Adı :
- b) Edafik Özellikleri :
- c) Klimatolojik Özellikleri :
- d) Türkiye'deki yatay yayılış
sahaları :
- e) Türkiye'deki dikey yayılış
sahaları :
- f) Temin edileceği fidanlık :
- g) Fidan miktarı ve yaşı :
11. Birden çok tür olduğu tak-
dirde ;
- a) Kurulacak meşcerede karışık-
lığın cinsi :
- b) Kurulacak meşcerede karışık-
lığın şekli :
- c) Yaş veya çap sınıflarına
göre işletilmesi konusu :
12. Çevrede aynı şartları haiz
sağlıklı orman bulunup bu-
lunmadığı :

EK: 4

BOZUK BALTALIK İMAR-İHYASINA AIT

UYGULAMA PROJESİ

(Dispozisyonu ve İzahnamesi)

ÖNSÖZ

(Uygulama projesinin düzenlenme nedeni, amacın ne olduğu ve bu amaçla gerçekleştirilmesi için öneriler açıklanacaktır.)

A- PROJE ALANI VE ÇEVRESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER:A- I) ALANIN YERİ:

Bölge Bağmüdürlüğü :
İşletmesi :
Bölgesi :
Serisi ve Bölme No.:
İli - İlçesi :

A-II) ÇALIŞMA YAPILACAK ALANIN TAVSİFİ:

TABLO: 1

Bölme Sahası	Amenaj.	Meşc. Tipi	Sembolü	Amenajman Planına	Kes. Düz. İse	Kesim	Toprak	De- Rakımı
No	Ha.	Planına	Duruma	Göre İşl.	Düzeni	Etası	Meyil	Türü rin Mt.
		Göre	Göre	Gayesi	Yılı	Ster	%	liği

A-III) PROJE ALANININ İKLİM KOŞULLARI:III-1) YAĞIŞ

- a) Ortalama yağış mm. (Aylara göre)
b) Karlı gün sayısı (Aylara göre)

III-2) VEJETASYON SÜRESİ VE AYLARIA- IV) PROJE ALANININ MÜLKİYET DURUMU VE ÇEVRE KOŞULLARI:

(Yerleşme yerlerine uzaklığı, Mülkiyet ihtilâfı olup olmadığı, koruma yönünden sorunlar ile bu amaçla alınması gerekli önlemler açıklanacaktır.)

A- V) PROJE ALANININ AMENAJMAN PLANINA GÖRE VE AKTÜEL DURUMU:

- 1-Mevcut Amenajman Planındaki İşletme Gayesi:
(Traşlama veya seçme baltalık işletmesi-koruy tahvil)

2-Mevcut amenajman planındaki yeri, işletme şekli ve zaman-mekan durumu:

3-Aktüel Durumu: (Tablo: 1'de belirtildiği gibi meşcerenin plan verilerine uygun olup olmadığı, uygun değilse plan değişikliği yapıp yapılmadığı gibi hususlar açıklanacaktır.)

4-Baltalığın kapalılık derecesi ve kök kesafeti:

5-Meşe palamudu ekimi yapılacak alanın imar alanı içindeki nisbeti ve miktarı:

B- BOZUK BALTALIĞIN İHARA ALINMA NEDENLERİ VE UYGULAMA ESASLARI:B- I) BOZUK BALTALIĞIN İMAR VE İHYASINI GEREKTİREN NEDENLER:

(İdari-Teknik-Sosyal ve Ekonomik yönlerden gerekçeler belirtilir.)

B- II) BOZUK BALTALIĞIN İMARİ VE İHYASININ UYGULANMASINDA GÖZÖNÜNDE BULUNDURULACAK TEKNİK ESASLAR:

(Uygulamaların yapılacağı zaman ve aylar, kesimlerin ve kök tazelemelerinin (tahriklerinin) yapılış biçimleri, palamut ekimleri yapılması halinde toprak hazırlamasının yapılması şekli ekim tekniği ve zamanı, koruma yönüyle alınacak önlemler v.b. gibi hususlar belirtilir.)

B-III) İMAR ALANINDAKİ PALAMUT EKİMİ YAPILACAK ALAN VE TOHUM İHTİYACI:

Tablo: 2

Bölme	İmar Alanı	Kök Bulunduğu	Sis. Ekimi Yapı-	Palamut la.alan Ha.	Kullanılacak Tohum Kg.	Tohum temin edi-
No	Ha.	Alan Ha.	la.alan Ha.			ği yer ve zaman

B- IV) İMAR ALANINDA (İmar edilmesinden sonraki yıllarda) YAPILACAK BAKIMLAR:

(Tamamlama, koruma, tohumdan gelen sürgünlerin belirli bir yaştan sonra kök boğazından kesilmesi "yöresel zorunluklar olması halinde, en azından idare müddetinin ilk yarısında işin ekonomisi düşünülerek teklemelere girilmesi," hususları)

C- I) DIRİ ÖRTÜNÜN KESİLMESİ VE YOK EDİLMESİ:

Ekonomik-değerleri olan değerlenecek ürünler, üretim giderleri ile doğrudan yaptırılır ve değerlendirilirler.

Ekonomik değeri olmayan diri örtünün temizlenmesi için 1 Ha. alanda gerekli işgücü/işçi sayısı ile rayiç gündelik çarpılarak birim (Ha.) maliyet saptanır.

C- II) TOHUM EKİMİ AMACIYLA TOPRAK HAZIRLIĞI:

Meşe tohumu ekimlerinde, çukur veya gizgi halinde toprak hazırlaması yapılır.

Bir hektardaki (Boşluklar dikkate alınır.) toprak işlemesi için 1 ha. alanda gerekli işgünü/işçi sayısı ile rayiç gündelik çarpılarak birim (Ha.) maliyet saptanır.

C- III) TOHUM TOPLANMASI:

1 Kg. tohumun toplanması için gerekli saat/işçi tesbit edilerek rayiç saat ücreti ile çarpılarak 1 Kg. tohum maliyeti saptanır.

C- IV) TOHUM EKİMİ:

1 Ha. alana ekim yapılması (çukurlarda veya gizgilerde) için gerekli işgünü/işçi miktarı ile rayiç gündelik çarpılarak saptanır.

C- V) DİKENLİ TEL ÇİT İLE ÇEVİRME:

Dikenli tel çit tesisi 184 sayılı tebliğ ile 20.7.1972 gün ve 1720 sayılı tamin esaslarına göre hesaplanan 1 Km.lik çit için lüzumlu malzeme ve kazı miktarı aşağıya çıkarılmış olup 1 M 3, kazığın katranlanması, çukurlara konması ve sıkıştırılması için 15 saat işçiye; 1 M 3 kazı çukurunun açılması, boşaltılması ve daha sonra doldurulması için 6.20 saat işçiye; 500 Kg. dikenli telin kazıklara tesbiti, gerilmesi için 125 saat işçiye ihtiyaç bulunduğu esastan hareketle ve rayiç fiyatlarla, gündelikler dikkate alınarak 1 Km. dikenli tel çit maliyeti hesaplanacak ve Keşif Özetine bir kalemde yazılacaktır.

1 Km. dikenli tel çit maliyeti :

Lüzumlu malzeme ve yapılacak işin nevi	Birimi	Miktarı	Birim Fiyatı(₺)	Tutarı ₺
1-Tel çit kazığı	M 3	5.012		
2-Dikenli tel	Kg.	500		
3-Tesbit çivisi	Kg.	8		
4-Çukur açılması ve doldurulması.	Saat/işçi	44.85		
5-Kazıkların hazırlanması, Katranlanması ve çukurlara konması.	Saat/işçi	75.18		
6-Dikenli telin kazıklara tesbiti ve gerilmesi.	Saat/işçi	125.00		

Toplam

D- PROJE UYGULAMASI İÇİN YILINDA (YILLARINDA) YAPILACAK BOZUK BALTALIKLARIN İMARİ VE İHYASI İÇİN TAHMİN EDİLEN GİDERLERİ GÖSTERİR KEŞİF ÖZETİ :

Tablo: 3

(Proje sahası birkaç yılı kapsar ise yıllar itibariyle ayrıntılı gösterilir.)

Uygulama Yılı	Bölme No	Yapılacak İşin Nevi	İşin Miktarı	Birimi	Birim Fiyatı(₺)	Tutarı ₺
1983		Canlandırma Kesimi	150	Ha.		
		Toprak İşleme	20	Ha.		
		Tohum Temini	...	Kg.		
		Tohum Ekimi	20	Ha.		
		Dikenli Tel çit	5+0	Km.		
		TOPLAM :				
1984						
						
		TOPLAM :				

GENEL KEŞİF TOPLAMI :

.....

Bu bozuk baltalık imar-ihya uygulama projesi tarafımdan düzenlendi.

/ / 198.

Not: Ayrıca sahanın haritası eklenir.

.....Orman Bölge Şefi

Tetkik Edildi.
Orman İşletme Müdürü

UYGUNDUR
Ağaçlandırma ve Silvikültür
Grup Müdürü

TASDİK OLUNUR
ORMAN BÖLGE BAŞMÜDÜRÜ

**GENÇLİK VEYA SIKLIK BAKIMINA AİT
UYGULAMA PROJESİ**

(Dispozisyonu ve İzahnamesi)

ÖNSÖZ

Önsözde, uygulama projesinin düzenleme nedeni, gayesi, kimler tarafından düzenlendiği ve temenniler yer alacaktır.

A- PROJE SAHASI VE ÇEVRESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER:

Başmüdürlüğü :
İşletmesi :
Bölgesi :
Serisi :
İli :
İlçesi :

**A-1) GENÇLİK BAKIMI VEYA SIKLIK BAKIMI (AYIKLAMA) ÇALIŞMA SAHALARI
TANITIMI:**

Bölme No	Plana göre	Fiili duru- na göre	Sahası Ha.	Or t a l a m a					Çap Rakım Cm. Mt.
				Yaş Yılı	Boy M.	Dip Cm.	Çap Cm.		

A-2) SAHANIN ORMAN DURUMU:

a) Ormanın geçmişteki durumu:

Ormanın geçmişteki durumundan bugünkü durumuna gelene kadar geçirdiği değişiklikler, ormana yapılan planlı, plansız müdahaleler belirtilir. (Gençlik bakımı veya ayıklama yapılacak sahalara itibariyle ayrı ayrı izah edilir.)

b) Ormanın bugünkü durumu:

Mevcut amenajman planındaki yeri, gençleştirme veya bakım alanı durumu.

A-3) YANGINA KARŞI HASSASİYETİ, ÖLÜ ÖRTÜ VE DİRİ ÖRTÜ DURUMU:

Çam meşcerelerinde ve bilhassa alçak zonlardaki kızılçamlarda, karaçamalarda öncelikle dikkate alınır. Yangın yönüyle tehlike yaratacak ölü ve diri örtü türleri ve kesafeti ile yangına hassasiyeti belirtilir.

B- BAKIM UYGULANMASI YAPILACAK ALANDA ÖNGÖRÜLECEK BAKIM MÜDAHALELERİ:

Bakıma konu olan alanın çağı itibariyle durumu açıklıkla ortaya konulup, bakımın gayesi ve ormanı optimal kuruluşa götürecektir. silvikültürel tedbirlerin neler olacağı madde madde belirtilir.

EK: 5

Bakım alanlarında (Gençlik-Sıklık çağılarındaki) aktüel durumu, silvikültürel müdahaleyi, şiddetini, alınacak ürünü tesbit için örnek alan çalışmaları ve ölçmeleri yapılır.

Örnek alan 0,1 hektar olmak üzere ve bakım alanını temsil edecek vasıfta ve adette alınır. (Gerektiğinde birden fazla örnek alanda ölçmeler yapılır ortalama değerler bulunur.)

Bilhassa bakımı öngörülebilecek tabii olarak kazanılmış ibreli genç meşcerelerde (sıklık çağında) kuruluş şakülü kapalılık arzemesinden, burada bireylere ait verilerin bulunmasında, esas meşcereyi kurmasını amaçlayacağımız hakim çap ve boy tabakasının verileri ortaya konulmaya çalışılmalı alt tabakadaki selekte olmaya başlamış baskı altındaki bireylerin kesafeti ile çap boy verileri de metin bölümünde belirtilerek bakıma konu edilen alan sergilenmeye çalışılmalıdır.

Örnek alan verileri ve çalışmaları tablo 2' ve 3'de gösterilecektir.

Tablo: 2

ÖRNEK ALANDA YAPILAN TESBİTLER									
Örnek alan No.	Büyüklüğü	Or t a l a m a				Mevcut fert(Fide)	Silvikültürel uygulamada		
		Yaş Ha.	Boy Yılı	Dip M.	Çap Cm.	Orta çap Cm.	fert (Fide) sayısı	çıkartılan fert sayısı	kalan fert sayısı

Tablo: 3

Tablo 2'deki genel ortalama verilerin 1 hektara çevrilmesi:

1.. HEKTARDA:

Ha.ra	Mevcut fert	Çıkan fert	Kalan fert
Çevirme emvali	sayısı	sayısı	sayısı
10			

C- YANGIN TEDBİRLERİ:

Yangına hassas yöreler için, bakım sahasında yangın tehlikesini arttırıcı ölü ve diri örtünün temizlenme şekli ile diğer tedbirler izah edilecektir.

D- GENÇLİK-SIKLIK BAKIMI (AYIKLAMA) İŞ PROGRAMI:

(Sıklık Bakım sahaslarının zaman ve mekan düzeni gösterilecektir.)

Tablo: 4

Bakım Yılı	Bölme No.	Meşcere Tipi	Sahası Ha.
------------	-----------	--------------	------------

E- BİRİM ALAN BAKIM ÖDENEĞİ TESBİTİ:

Yapılacak gençlik veya sıklık (ayıklama) bakımı çalışmalarının gerektireceği silvikültürel bakım ödeneklerini (TL./Ha.) belirlemek için; uygulama sahasında örnek alanlar alınarak iş karakteristikleri itibarıyla bakım uygulamaların kaçar saatte (Ha./Saat) yapılabilecekleri tesbit edilecektir.

Yapılacak çalışmalara ait iş karakteristikleri Gençlik Bakımları için;

- Ot ve süceyrat temizliği,
- Sürgün kontrolü,
- Kıfayetsiz gençliklerin çıkarılması,
- Azman istidatlıların alınması,
- Karışıklığın düzenlenmesi,
- Sık gençliklerin gevşetilmesi,
- Boşluklarda tamamlama,
- Çapa lama (suni gençleştirme alanlarında),

Sıklık bakımları için;

- Silvikültürel bakım amacıyla sahadan uzaklaştırılması öngörülen fertlerin belirlenip kesilmesi,
- Değerlendirilemeyecek veya alanda bırakılması halinde 1-2 yılda gürüyemeyecek ince materyalin ve artıkların temizlenmesi ve dere işlerine veya taşlık yerlere taşınması,
- Yangına karşı önlem olarak gereken yerlerde yol ve meçcere kenarlarının temizlenmesi ve buralardaki bireylerin kuru dallarının budanması,

Gibi çalışmalardan hangilerinin öngörülebileceği belirlenerek gerekli iş karakteristiklerden herbirinin birim alanda kaç Saat/İşçi ile yapılabileceği tesbit edilecek ve bulunan saat miktarı ile rayiç saat ücreti çarpılarak birim alan maliyeti saptanacaktır.

Sıklık-sırıklık çağındaki alanlarda yapılacak silvikültürel bakımlar sonucu kesilen bireylerden değerlendirilmesi mümkün olanların devrilmelerinden sonraki hazırlama ve taşıma işleri (dallardan temizlenme, boylara bölünmesi, soyulması ve alan dışına taşınması gibi işler, bakım ödeneklerinden değil 161-A sayılı Tebliğ'deki esaslara göre saptanan birim fiyatlar üzerinden ve 52 - Üretim Masrafları, 54 - Nakliyat Masrafları Hesabından verilen ödeneklerden karşılanacağından) bakım uygulamalarında projelere konu edilmeyecektir.

F- BAKIM UYGULAMASI İÇİN TAHMİN EDİLEN GİDERLERİ GÖSTERİR KEŞİF ÖZETİ:

Tablo: 5

Uygulama yılları Bakım sahası Ha. Birim Fiyat (TL/Ha.) Tutarı TL.

Bu gençlik/sıklık bakım uygulama projesi tarafımdan düzenlendi.

/ /1983

.....Orman Bölge Şefi

Tetkik Edildi.
Orman İşletme Müdürü

UYGUNDUR
Ağaçlandırma ve Silvikültür
Grup Müdürü

TASDİK OLUNUR
ORMAN BÖLGE BAŞLUDÜRÜ

NOT: 1-Projelere bakım alanının haritası eklenir.

2-Gençlik bakımı uygulama projeleri 1 yıllık olarak düzenlenecektir.